

„საქართველოს კარიტასის“ პროექტის გახსნა

პირველი ზიარება ვალეში

ახალციხის ახალგაზრდა ინვალიდთა ცენტრის მოზინადრეები ზარზმაში

კათოლიკე სტუდენტები წეროვანში

პირველი ზიარება უდევში

საბუა

№7(187)
ივლისი
2011

საქართველოს კათოლიკეთა ყოველთვიური მაცნე

აღმდანი ყველაზე უფრო მსუბუქი
სხიო ბაშინ იკვდის ივს,
ლოდსა სკაფი ივს სხვა ყბობს.

ნეტარი იოანე პავლე მეორე

„Civilization of Love“ — „სიყვარულის სივილიზაცია“

სიყვარულის ცივილიზაციაზე საუბარი დღევანდელ დღეს, მაშინ როდესაც მსოფლიოში სრულიად საწინააღმდეგო ვითარებაა, ჩვენგან დიდ სიფრთხილეს მოითხოვს, თუ გვინდა, რომ არ დაგვბრალდეს პროვოკატორობა, ფანტაზიორობა... ცრუ რეალიზმი შემდეგს გვათქმევინებს: „კი, ბატონო, იდეა მშვენიერია, მაგრამ ცხოვრება სულ სხვაგვარია,... აქ სულ სხვა კანონები ბატონობს, რომელსაც ცოტა რამ აქვს საერთო სიყვარულთან“. ნუთუ მართლა ასეა?

2009 წელს გამოიცა კ. ანდერსონის წიგნი „Civilization of Love“, რომელიც მალე ბესტსელერად იქცა. ავტორი შეეცადა, ხელახლა აღმოეჩინა თავისი, როგორც პიროვნებისა და მორწმუნე ქრისტიანის, მოვალეობა — მონაწილეობა მიეღო „სიყვარულის ცივილიზაციის“ შექმნაში. შემთხვევით როდი სვამს იგი კითხვებს: „ვინ ვართ? ვინ გვინდა გავხდეთ?“ სიყვარულის ცივილიზაცია სრულებითაც არაა უტოპია, იგი რეალობაა, რომელიც უნდა განვითარდეს; პირადი და საზოგადო ცხოვრების ის კონკრეტული პროექტია, რომელიც ყოფიერების ყველა ასპექტს მოიცავს: პიროვნების ღირსება, მისი უფლებები — უპირველესი მათ შორის, სიცოცხლის უფლება, — ქორწინება და ოჯახი, სამუშაო, სიღარიბის პრობლემა, გლობალიზაცია, წარმოება, ფინანსები, პოლიტიკა.

ბოლო ათწლეულების მანძილზე, პაპების სწავლებებში, მოყოლებული პავლე VI-დან იოანე პავლე II-მდე და ბენედიქტე XVI-მდე, საერთოა ის სულისკვეთება, რაც სიყვარულის ცივილიზაციაზე მიანიშნებს და მთელი კაცობრიობისა და, განსაკუთრებით, მორწმუნე ქრისტიანისთვის გარდაუვალ ფინიშს წარმოადგენს. ვატიკანის II კრების შემდეგ, პავლე VI პირველი გახლდათ, ვინც დაჟინებით საუბრობდა სიყვარულის ცივილიზაციის აუცილებლობაზე, სადაც სამართალი სიყვარულთან შეჯერდებოდა და ამალდებოდა: „თუკი იურიდიულ ნორმებს მიღმა არ არსებობს სხვისი პატივისცემისა და მსახურების განცდა, თვით კანონის წინაშე თანასწორობა ერთგვარი ალიბია ღია დისკრიმინაციის, მუდმივი ექსპლუატაციისა და კონკრეტული შეურაცხყოფისა.... ამის დასტურია თანამედროვე მსოფლიოში არსებული დრამატული დაპირისპირებები. ძალისმიერი კავშირები, ფაქტობრივად, ვერასოდეს გახდება დღეგრძელი და ჭეშმარიტი სამართლის საწინდარი (...). ძალის გამოყენება საწინააღმდეგო ძალების ჩარევას იწვევს, საბრძოლო განწყობას ქმნის, რაც, უკიდურეს სიტუაციებში, გადამეტებული ძალადობით გამოიხატება“. „სიყვარულის ცივილიზაცია არ არის სენტიმენტალიზმი, იგი სამართალია, სიცოცხლეა,... თუკი სიყვარულის ცივილიზაცია არ დაეფუძნება ადამიანთა სამართალს, ის ვერ გახდება ნამდვილი ცივილიზაცია, იგი იქნება სიყვარულის კარიკატურა, სადაც გულმონყალების ნილბით გაიცემა ყოველივე ის, რისი გაციმაც სამართალს მართებს“, — წერდა ეპისკოპოსი ო. რომერო, რომელიც 1980 წელს მუხანათურად მოკლეს სან სალვადორში, წმიდა წირვის აღსრულებისას; მისი საფლავი ა.წ. მარტში თვით ამერიკის ამჟამინდელმა პრეზიდენტმა მოინახულა, ხოლო 24 მარტი — მისი მკვლელობის დღე — გაერომ „სამართლის დაცვის დღედ“ გამოაცხადა. სიყვარულის ცივილი-

ზაციაზე საუბარი არ ნიშნავს იმას, რომ სახარება გახდეს რომელიმე ქვეყნის კონსტიტუცია, და არც იმას, რომ ეკლესია საკუთარ თავს სახელმწიფოსთან აიგივებს; არამედ აქ საუბარია ქრისტიანულ და, ზოგადად, საკაცობრიო ღირებულებებზე, რომლითაც უნდა ხელმძღვანელობდეს მორწმუნე ქრისტიანი საზოგადოებაში, ხოლო ეკლესია, — ერთგული და წინამძღოლი, — მზად არის, კეთილი ნების ყველა ადამიანთან ითანამშრომლოს სიყვარულის ცივილიზაციის შესაქმნელად.

თბილისის 26 მაისის მოვლენების შემდეგ, საქართველოს პატრიარქმა ილია II-მ, 29 მაისს, თავის ქადაგებაში, ცნობილი ლათინი კომედიოგრაფის პლაუტოს სიტყვებით მოუწოდა ყველას, რომ ნუ იქნებიან „homo hominis lupus“ (ადამიანი ადამიანისათვის მგელია), და რომ დაიცვან ადამიანის ღირსება, ცალკეული ადამიანი საზოგადოების ცენტრში დააყენონ იმ მიზნით, რომ შედგეს დიალოგი. საზოგადოებას, ზოგადად, და ასევე, ქართულ საზოგადოებასაც, არაფრად სჭირდება ყველა ის სასწაული, რაზეც ამდენს ლაპარაკობენ: ინდუსტრიული, ეკონომიკური, ტექნოლოგიური და სხვა, ასევე... სენსაციური სასწაულები (მომტირალი ხატები, გამოცხადებები...), თუმცა დღეს სწორედ ეს სასწაულებია ფართოდ გავრცელებული და სასურველი. სულ ახლახანს საუბრობდნენ ერთი ბათუმელი ბიჭის „სასწაულზე“; ასევე ჭიათურაში მომხდარ სასწაულზე, რომ თითქოსდა კათოლიკეთა ერთ ოჯახში, მას შემდეგ რაც კათოლიკე მღვდელმა სახლი აკურთხა, კედლებზე სასწაულებრივად გამოისახა ჯვრები;... ეს ყველაფერი კარგია, მაგრამ დღეს საზოგადოებას სულ სხვა სასწაულები სჭირდება, ანუ კაცთმოყვარეობის, ღვთისა და მოყვასის მიმართ გაღებული სიყვარული. აქვე ერთ პატარა, კონკრეტულ მაგალითს მოვიყვან: როდესაც იმ ადამიანებს, რომლებიც ნათესავ-ახლობლების მიერ გულგრილად მიტოვებულ ინვალიდ ქალბატონს წლების მანძილზე ეხმარებოდნენ უანგაროდ, დიდსულოვნად, მაგრამ მისი გარდაცვალების მომენტში სრულიად მოულოდნელად გამორჩდებიან ნათესავები, ნაცნობები და თვით მართლმადიდებელი მღვდელი (მისი გადანათვლის მიზნით),... ნაცვლად იმისა, რომ ზადლობა გადაუხადონ მათ ამ წლების მანძილზე გაწეული მსახურების გამო, შეხედვის ღირსადაც კი არ ხდიან, რადგან კათოლიკეები არიან; აქ ნამდვილად მიჩნდება კითხვა: რელიგიები და ეკლესიები იმიტომ თანამშრომლობენ, რომ სიყვარულის ცივილიზაცია დაამყარონ, თუ ხელი შეუწყონ ისეთი საზოგადოების ჩამოყალიბებას, სადაც უფრო მეტად ბატონობს ძალა, პრესტიჟი, პატივი და დიდება?!

... ჩვენდა საბედნიეროდ, მრავალი ადამიანი, ასოციაცია, ერი, რელიგია უხმოდ და გმირული სულისკვეთებით ქმნის სიყვარულის ცივილიზაციას სხვადასხვა გზით: მოხალისეობით, უანგარო მსახურებით, მიტევებით, სამართლის ძიებით; კათოლიკე ეკლესიის კალენდარში ამ თვის წმიდანები (წმ. ბენედიქტე, წმ. კამილო, წმიდა ბრიგადა, წმ. ეგნატე ლოიოლა...) ჩვენი მეოხნი და სტიმულის მომცემნი არიან.

მამა ბაბრიელ პრაგანტინი

ბენედიქტე XVI-ის ვიზიტი სორვატიაში

ნის საზოგადოებრივ და კულტურულ მოღვაწეებთან და რელიგიურ ლიდერებთან, საღამოს კი, ზაგრების ცენტრალურ მოედანზე — ხორვატიის ახალგაზრდობასთან.

5 ივნისს უნმიდესმა პაპმა ქალაქის იპოდრომზე წირვა აღავლინა, შემდეგ კი ზაგრების კათედრალურ ტაძარს ეწვია და ალოიზი სტეპინაციის საფლავთან ილოცა. „ნეტარი სტეპინაცი ცხოვრობდა გასული საუკუნის მძიმე პერიოდში, ორი ტოტალიტარული რეჟიმის ბატონობისას, რომლებიც თითქოს უპირისპირდებოდნენ ერთმანეთს, მაგრამ მსგავსი იყვნენ კაცთმოძულეობით. ეს ხანა ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, ამას სტეპინაციც ამბობდა. დღესაც გვჭირდება მისიონერული სული არსებულ საფრთხეთა წინაშე. ეს საფრთხეები არ არის ისეთი სასტიკი და მომაკვდინებელი, როგორც სტეპინაციის დროს იყო, მაგრამ მათაც შეიძლება მიგვიყვანონ მძიმე შედეგამდე. საუბარია ფენომენზე, რომლებიც საფრთხეს უქმნის ადამიანთა მშვიდობიან თანაცხოვრებას, მცდარ გეზს აძლევს ახალგაზრდობას. სტეპინაციის მაგალითზე ჩვენ ვსწავლობთ, როგორ ავიმაღლოთ ხმა პიროვნების ღირსების დასაცავად“, — აღნიშნა ბენედიქტე XVI-მ.

ვიზიტის დამდეგს, თვითმფრინავის ბორტზე ჟურნალისტებთან საუბრისას, უნმიდესმა პაპმა აღნიშნა, რომ მისთვის კარგადაა ცნობილი ამ ქვეყნის მკვიდრთა ღმრთისმოსაობა; რაც შეეხება ხორვატიის ევროკავშირში გაერთიანების საკითხს, ხორვატიის ისტორია ევროპული ისტორიის ნაწილს შეადგენს და ევროკავშირში მისი მიღება ლოგიკური, სამართლიანი და აუცილებელიცაა.

ჟურნალისტებთან საუბრისას, უნმიდესმა პაპმა განსაკუთრებულად აღნიშნა კარდინალ ალოიზი სტეპინაციის ღვაწლი. ბენედიქტე XVI-მ მას დიდი მოძღვარი და დიდი ქრისტიანი უწოდა.

ოთხი მითი ჯვაროსნულ ლაშქრობათა შესახებ

ჟურნალმა „The Review Intercollegiate“

გამოაქვეყნა პენსილვანიის უნივერსიტეტის პროფესორის, პოლ კროუფორდის სტატია „ოთხი მითი ჯვაროსნულ ლაშქრობათა შესახებ“, რომელშიც ავტორი ამ ლაშქრობების მიმართ არსებულ სტე-

რეოტიპებზე საუბრობს.

პირველი მითის თანახმად, ჯვაროსნული ლაშქრობები მუსლიმებზე „უმიზეზო“ თავდასხმების ხასიათს ატარებდა. ავტორი აღნიშნავს, რომ VII საუკუნის შუა წლებში ეგვიპტის, პალესტინის, სირიის, მცირე აზიისა და სხვა ტერიტორიები ჯერ კიდევ ქრისტიანული იყო. ერთი საუკუნის შემდეგ კი ქრისტიანებმა დაკარგეს ამ ტერიტორიების დიდი ნაწილი. ტერიტორიათა ორ მესამედს, რომლებიც ადრე ქრისტიანთა მიერ იმართებოდა, ახლა უკვე მუსლიმები განაგებდნენ და თავიანთ ძალაუფლებას ისინი სწორედ სამხედრო თავდასხმათა გზით ამკვიდრებდნენ. ევროპის ტერიტორიებსაც ესზომდნენ, რამაც საპასუხო მოქმედებები გამოიწვია.

მეორე მითის თანახმად, ჯვაროსნული ლაშქრობები მოლაშქრეთა გამდიდრებას ემსახურებოდა. პირველი ჯვაროსნები კი თავიანთ მამულებს და ქონებას ყიდდნენ, რათა ლაშქრობაში მონაწილეობის მიღების საშუალება ჰქონოდათ.

მესამე მითი ჯვაროსანთა მორწმუნეობაა კროუფორდი ამტკიცებს, რომ მათ სწორედ ღმრთის რწმენა ამოძრავებდა.

მეოთხე მითის თანახმად, ჯვაროსნები მუსლიმებს აღმოსავლეთის ქრისტიანთა მკვლელობისკენ უბიძგებდნენ. პროფესორი გვახსენებს, რომ XIX საუკუნის ბოლომდე მუსლიმურ ისტორიოგრაფიაში ჯვაროსნული ლაშქრობები განიხილებოდა, როგორც სამხედრო მოქმედებები, რომელთა მსვლელობისას მუსლიმებმა ქრისტიანთა მხოლოდ უმნიშვნელო ნაწილს მიაყენეს ზიანი. მუსლიმები არაფერს უწყობდნენ დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ქრისტიანთა განსხვავების შესახებ და ამ უკანასკნელებზე თავდასხმისას მხოლოდ საკუთარი ინტერესებით ხელმძღვანელობდნენ.

სტატიის მისამართია <http://www.mmisi.org/ir/46-01/crawford.pdf>

მომლოცველი ბოშები პაპს ესტუმრნენ

11 ივნისს უნმიდესმა პაპმა პავლე VI-ის დარბაზში ბოშათა დელეგაცია მიიღო. ამ დღეს რომს ათას ხუთასი მომლოცველი ბოშა ეწვია, რათა ბოშური წარმოშობის პირველი ნეტარის, ზეფირინ ხიმენეს მალის დაბადების 150-ე და მონამეობრივი სიკვდილის 75-ე წლისთავი აღენიშნა.

„თქვენმა ხალხმა აჩუქა ეკლესიას ნეტარი ზეფირინი, რომელიც თავისი ხალხის ერთგულებას ინარჩუნებდა და უყვარდა ეკლესია, ეზიარებოდა და ლოცულობდა სავარდს; ასრულებდა მცნებებს, იყო პატიოსანი და გულუხვი... თქვენი ხალხი აღაროსდროს უნდა იყოს ჩაგრული, გარიყული, განკიცხული. მოგიწოდებთ, ყველამ ერთად ჩავენერთ ახალი თავი თქვენი ხალხისა და ევროპის ისტორიაში. თქვენს შორის მრავლად არიან ახალგაზრდები, რომელთაც სხვათა დარად სურთ სწავლა და მუშაობა. მე მათ განსაკუთრებული სიყვარულით გუმზერ და დარწმუნებული ვარ, რომ თქვენს შვილებს

უკეთესი ცხოვრების უფლება აქვთ“, — თქვა პაპმა. მან აღნიშნა, რომ ბოშები, რომელთაც სახარების უწყება მიიღეს, ეკლესიის საყვარელი შვილები არიან.

დღეს კათოლიკე ეკლესიას ბოშური წარმოშობის ერთი ეპისკოპოსი, ორი ვიკარიუსი, ოცდახუთი მღვდელი და ოცდაათი მონაზონი ჰყავს.

მეექვსე მცნება ცხოველებსაც უნდა იცავდეს

ფრაიბურგის გამომცემლობამ Paulusverlag ახლახანს გამოაქვეყნა კაპუცინთა ორდენის წევრის, შვეიცარიული საზოგადოების „ეკლესია და ცხოველები“ პრეზიდენტის ანტონ როტცეტერის წიგნი „ფრანცისკ ასიზელი და ცხოველები“.

ავტორის აზრით, ისტორიები, რომლების ფრანცისკ ასიზელის ცხოველებისადმი დამოკიდებულების შესახებ მოგვითხრობს, აქტუალურია თანამედროვე საზოგადოებისთვისაც, რომელიც ბუნების დაცვის გზებს ეძებს.

„მე არ ვეძებ ბიბლიაში ვეგეტარიანელობის დასაბუთებას,

თუმცა თანამედროვე საზოგადოებისთვის იგი სასარგებლოდ მიმაჩნია. ვკითხოთ საკუთარ თავს: მეექვსე მცნება ცხოველთა მკვლელობის აკრძალვასაც ხომ არ გულისხმობს?“, — ამბობს როტცეტერი.

ისრაელის კათოლიკური ტაძრები გადასახადისაგან თავისუფალია

14 ივნისს ვატიკანში წმიდა საყდრისა და ისრაელის მუდმივი ერთობლივი კომისიის მორიგი შეხვედრა გაიმართა.

წმიდა საყდარსა და ისრაელის სახელმწიფოს შორის მოლაპარაკებათა ახალი რაუნდის შედეგად, ისრაელში მდებარე კათოლიკური ტაძრები გადასახადებისაგან გათავისუფლდება. აქამდე ამგვარი შეღავათები მხოლოდ სინაგოგებისა და მეჩეთებისთვის მოქმედებდა.

შეხვედრაზე მხარეებმა განიხილეს ეკონომიკური და ქონებრივი ხასიათის საკითხები, აგრეთვე განათლების სფეროში თანამშრომლობის პერსპექტივები.

ისრაელის მხარეს ქვეყნის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე დენი აიალონი წარმოადგენდა, წმიდა საყდრისას — სახელმწიფოებთან ურთიერთობათა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ეტორე ბალესტრერო.

მოლაპარაკებები ორ სახელმწიფოს შორის 19 წლის მანძილზე მიმდინარეობს, თუმცა საგრძნობი ძვრები მხოლოდ 2010 წელს მოხდა, როდესაც მხარეებმა შეწყვიტეს დავა წმიდა ადგილთა გამო. დენი აიალონის განცხადებით, სინმიდეები კვალავაც ისრაელის იურისდიქციაში დარჩება, თუმცა მისანვლომი იქნება მომლოცველთათვის.

მოამზადა რუსუდან ავალიშვილმა

არწოლდო მონღაღორი

მე, აზია ბიბი, ვკვდები: ისინათ ჩაბი!

აზია ბიბი — რწმენისთვის სიკვდილმისჯილი

„უკვე სამი თვეა, მზე არ მინახავს. ჩემს კამერაში სარკმელი არ არის. თანაც ისეთი ვიწროა, ხელიც ვერ გამიშლია. არც არავინ ასუფთავებს“, — წერს თავის წერილში პაკისტანელი ქრისტიანი აზია ბიბი, რომელსაც „მკრეხელობისთვის“ სიკვდილი აქვს მისჯილი.

ორი წლის წინ, იგი მკრეხელად და ღვთის მგმობელად ცნეს იმის გამო, რომ თანასოფლელებს ქრისტეს რწმენის შესახებ ესაუბრებოდა. „თუ სიკვდილი არ გინდა, ისლამი უნდა მიიღო. მზად ხარ, კარგი მუსლიმი გახდე?“, — ჰკითხა მას ადგილობრივმა იმამმა. აზიამ საკუთარი რწმენა არ უარყო და ჩამოხრჩობა მიესაჯა.

დღეს იგი განაჩენის შესრულებას ელის: „ყოველდღე ვეძებ საკუთარ თავში ძალას, რომ ჩემი ღირსება შევინარჩუნო. მხოლოდ ის მსურს, რომ ჩემმა შვილებმა სხვას გადასცენ ის სიყვარული, რომელიც მე მივეცი მათ“.

19 ივნისს პაკისტანის ქრისტიანები სამშობლოსთვის

ლოცვას აღავლენდნენ. ეს

იყო მათი პასუხი დევნასა და შევიწროებაზე. ამგვარად ცდილობენ ისინი, აჩვენონ მუსლიმ თანამემამულეებს, რომ ქვეყნის სრულყოფლებიანი მოქალაქეები არიან და სურთ ცხოვრება ისეთ ქვეყანაში, სადაც სხვადასხვა რელიგიების წარმომადგენლები შეძლებენ მშვიდობიან თანაცხოვრებას.

გაეროში წმიდა საყდრის მუდმივმა წარმომადგენელმა სილვანო ტომაზიმ თხოვნით მიმართა ადამიანის უფლებათა გაეროს უზენაეს კომისარს ნავანეტჰემ პილეის, ჩაერიოს არსებულ სიტუაციაში და მოუწოდოს პაკისტანის ხელისუფლებას, დაადგინოს და აღასრულოს კანონები, რომლებიც დაიცავს რელიგიურ უმცირესობათა უფლებებს.

კათოლიკე ეკლესია მსოფლიოში

***

ციხეში დღეები და ღამეები ერთმანეთს ჰგავს. აღარ ვიცი, როგორ გამოვხატო, თუ რას ვგრძნობ. შიში ნამდვილდაა.. მაგრამ ეს ისე აღარ მთრგუნავს, როგორც თავიდან. პირველ დღეებში შიშისგან გული დოლივით ბაგუნობდა, ეხლა ცოტა დანყნარდა, მუდმივად შემფოთებული აღარაა. თვალზე ცრემლი არ შრება, აი, ქვითინს კი მოვრჩი. ცრემლები ჩემი თანამესაკნეები არიან, მეუბნებიან, რომ ჯერ არ დავენებებულვარ, მეუბნებიან, რომ უსამართლობის მსხვერპლი ვარ, მეუბნებიან, რომ უდანაშაულო ვარ.

ბევრი არაფერი ვიცი ჩემი სოფლის გარეთ არსებული სამყაროს შესახებ. არ მისწავლია, მაგრამ ვიცი, რა არის სიკეთე და რა — ბოროტება. არ ვარ მუსულმანი, მაგრამ კარგი პაკისტანელი ვარ, კათოლიკე და პატრიოტი, ჩემი ქვეყნის ისეთივე ერთგული, როგორიც ღმერთისა. გვყავს მუსულმანი მეგობრები, ეს პრობლემა არასოდეს ყოფილა, და თუმცა ყოველთვის არ გვექონია მარტივი ცხოვრება, გვაქვს ჩვენი ადგილი, ადგილი, რომლითაც ყოველთვის ვკმაყოფილდებოდით. როდესაც ხარ ქრისტიანი პაკისტანში, აშკარაა, თავდახრილმა უნდა იარო. ზოგიერთები მეორეხარისხოვან მოქალაქეებად გვთვლიან. ჩვენთვის ხელმისაწვდომია მხოლოდ დაუფასებელი სამუშაო, უმნიშვნელო ფუნქციები. მაგრამ ბედს არ ვუჩიოდი. მთელ ამ ისტორიამდე ბედნიერი ვიყავი ჩემიანებთან ერთად. დღეს ისე ვარ, როგორც პაკისტანში ღვთის გმობისათვის გასამართლებული ყველა მსჯავრდებული; მიუხედავად იმისა, არიან თუ არა დამნაშავენი, მათი ცხოვრება დამახინჯებულია. საუკეთესო შემთხვევაში, წლობით არიან ციხეში გამოკეტილი. უმრავლეს შემთხვევაში, ვინც მსჯავრდებულია „უმძიმესი დანაშაულისთვის“, გინდა იყოს ქრისტიანი, ინდუსი თუ მუსულმანი, კვდება საკანში სხვა პატიმრის ან ზედამხედველის ხელით. ხოლო თუ უდანაშაულოდ სცნობენ, რაც ძალზე იშვიათად ხდება, გამოწაკლისის გარეშე კლავენ, როგორც კი დატოვებს სასჯელალსრულების დაწესებულებას. ჩემს ქვეყანაში ღვთის მგმობელის ბრალდება სამუდამო დალია. ეჭვმიტანილად ყოფნა უკვე დანაშაულია ფანატიკოსი სასულიერი პირების თვალში, რომლებიც განიკითხავენ, სჯიან და კლავენ ღმერთის სახელით. თუმცა ალაჰი მხოლოდ სიყვარულია. არ მესმის, რატომ იყენებენ ადამიანები რელიგიას ბოროტების საკეთებლად?! ვისურვებდი მჯეროდეს, რომ სანამ ვიქნებით ამა თუ იმ რელიგიის წარმომადგენლები, უპირველეს ყოვლისა, ადამიანები ვართ. ამ წუთს ვნანობ, რომ არ ვიცი წერა-კითხვა, მხოლოდ ახლა ვიაზრებ, რამხელა დაბრკოლებაა ეს. კითხვა რომ შემეძლოს, ალბათ, დღეს არ ვიქნებოდი აქ გამოკეტილი, უეჭველად მოვახერხებდი მოვლენების უკეთესად მართვას, ახლა კი პირიქით, ისინი მმართავენ მე, ყველაფერი საკუთარ თავზე განვიცადე და დღემდე განვიციდი. ჟურნალისტებს თუ დავუფერებთ, ათი მილიონი პაკისტანელი სიამოვნებით მომისწრაფებდა სიცოცხლეს საკუთარი ხელით.

ვინც ჩემს ლიკვიდაციას მოახერხებს, პეშავარის მოლაჯილდოდ 500 000 რუპიას ჰპირდება. ამ მხარეში ეს არის ერთი კარგი, მინიმუმ სამოთახიანი სახლის ფასი, ყველანაირი კომფორტით. არ მესმის ამგვარი გააფთრება. მე, აზია, უდანაშაულო ვარ. საკუთარ თავს ვეკითხები, პაკისტანში ქრისტიანად ყოფნა მხოლოდ სენი, ან დეფექტი კი არა, უბრალოდ, დანაშაული ხომ არ გახდა?! ჩემი ერთადერთი სურვილია, ამ პანანინა, უფანჯრო საკნიდან გავავრონო ჩემი ხმა და აღმფოთება სხვებს, მინდა, მთელმა სამყარომ იცოდეს, რომ ჩამოხრჩობას მიპირებენ მოყვასის დახმარების გამო.

დამსაჯვეს იმიტომ, რომ სოლიდარობა გამოვხატე. ამაში შევცდი? მხოლოდ და მხოლოდ წყალი დავლიე მუსულმანი ქალების ჭიდან „მათი“ ჭიქით, 40 გრადუს სიცხეში. მე, აზია ბიბის, მომესაჯა სიკვდილი, რადგან მომწყურდა. ციხეში ვარ, რადგან გამოვიყენე ამ მუსულმანი ქალების ჭიქა. რადგან მე, ქრისტიანმა, ანუ იმან, ვინც უწმინდურად არის მიჩნეული, შევთავაზე წყალი სხვა ქალს. მსურს ჩემი საბრალო ხმა, რომელიც ამ საზიზღარი საპყრობილიდან ამხელს ამგვარ უსამართლობასა და ბარბაროსობას, მივიდეს მსმენელის ყურამდე. მსურს, ყველამ, ვისაც უნდა მკვდარი მიხილოს, იცოდეს, რომ წლების განმავლობაში ვმუშაობდი მდიდარი მუსულმანი ჩინოვნიკის ოჯახში, რომ ამ ოჯახის წევრებისათვის, რომლებიც კარგი მუსულმანები არიან, არ წარმოადგენდა პრობლემას, რომ ქრისტიანი უმზადებდა მათ სადილს და რეცხავდა მათ ჭურჭელს. მათთან ჩემი ცხოვრების 6 წელი გავატარე, და ის ჩემთვის მეორე ოჯახია, რომლის წევრებსაც საკუთარი შვილივით ვუყვარვარ! აღმფოთებული ვარ ღვთის გმობის შესახებ კანონის გამო, რომლის წყალობითაც კვდება უამრავი აშმადი, ქრისტიანი, მუ-

სულმანი და ინდუსიც კი. უკვე დიდი ხანია, ეს კანონი ციხეში ამწყვდევს უდანაშაულოებს, როგორიც მე ვარ. რატომ უშვებენ ამას პოლიტიკოსები? მხოლოდ პანჯაბის გუბერნატორმა, სალმან ტაზეერმა და უმცირესობათა საქმეების ქრისტიანმა მინისტრმა, შაჰბაზ ბჰატიმ გამოიჩინეს გამბედაობა, რომ საჯაროდ მხარი დაეჭირათ ჩემთვის და შეწინააღმდეგებოდნენ ამ დრომოჭმულ კანონს, რომელიც თავისთავადაა ღვთის გმობა, რადგან თესავს ჩაგვრასა და სიკვდილს ღმერთის სახელით. ამგვარი უსამართლობის მხილებისათვის ეს ორი გაბედული ადამიანი მოკლეს შუა ქუჩაში. ერთი მუსულმანი იყო, მეორე ქრისტიანი. ორივემ იცოდა, რომ სიცოცხლეს საფრთხეში იგდებდა, რადგან რელიგიური ფანატები მათი მოკვლით იმუქრებოდნენ. მიუხედავად ამისა, ამ სათნოებითა და ჰუმანურობით აღსავსე ადამიანებმა არ დაიხიეს უკან რელიგიური თავისუფლებისათვის ბრძოლაში, რომ ისლამურ მიწაზე ქრისტიანებს, მუსულმანებსა და ინდუსებს ხელიხელჩაკიდებულებს შეძლებოდათ მშვიდობიანი თანაცხოვრება. მუსულმანი და ქრისტიანი, რომლებიც თავს სწირავენ ერთი და იგივე მიზნისთვის: იქნებ, ამაში არის იმედის უწყება?! ვევედრები ქალწულ მარიამს, დამეხმაროს, გადავიტანო კიდევ ერთი წუთი ჩემი შვილების გარეშე, რომლებიც კითხულობენ, თუ რატომ გაქრა მათი დედა სახლიდან ასე უცაბედად. ღმერთი ყოველდღე მაძლევს ძალას, ავიტანო ეს ამაზრზენი უსამართლობა, მაგრამ როდემდე?!

იტალიურიდან თარგმნა გუსიკ ანდრიაქამ

საღმთოფანოზა – ბათუმის აქცისიის ქლესსნაული

ბათუმის საკრებულომ ეკლესიის ზეიმისთვის მზადება ადრიდანვე დაიწყო. სააღდგომო პერიოდში დაიგეგმა მთელი რიგი ღონისძიებები: ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩატარდა ახალი წიგნების პრეზენტაცია, კონფერენცია ბიოეთიკაში, ამ ღონისძიებების ჩატარებაში დიდი დახმარება გაგვინია უნივერსიტეტის რექტორმა, რაზედაც, ჩვენი საკრებულოს სახელით, დიდ მადლობას მოვასხენებთ; ფილმის ჩვენება, შეხვედრა პოეტ-მუსიკოსთან და სხვ.

პრეზენტაცია ჩატარდა 27 მაისს უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში, რომელსაც ესწრებოდნენ უნივერსიტეტის რექტორატის წარმომადგენლები, პროფესორ-მასწავლებლები, სტუდენტები, ჩვენი საკრებულოს წევრები და ქალაქის ინტელიგენციის წარმომადგენლები.

პროფესორმა ჟუჟუნა ფეიქრიშვილმა წარმოადგინა მის მიერ დაწერილი წიგნი „ზუბალაშვილები“; პროფესორმა ავთანდილ ნიკოლეიშვილმა კი — თავისი სამი ნაშრომი სტამბულისა და მონტოზანის ქართული კათოლიკური მონასტრების შესახებ; პროფესორმა მერაბ ღალანძემ ისაუბრა წმიდა მამის, ბენედიქტე XVI-ის ენციკლიკაზე „Caritas in veritate“ (ენციკლიკა ქართულად თარგმნა რუსუდან ავალიშვილმა – რედ). მოხსენებებმა დამსწრეთა დიდი ინტერესი გამოიწვია და მათ ირგვლივ საინტერესო დიალოგი გაიმართა. დამსწრე საზოგადოებამ ბევრი რამ შეიტყო ქართველ კათოლიკეთა და სამშობლოს წინაშე მათი დამსახურების შესახებ, რასაც ადრე ტაბუ ჰქონდა დადებული და საგულდაგულოდ ჩქმალავდნენ. აღნიშნული წიგნები საჩუქრად გადაეცა უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკას.

29 მაისს, წირვის შემდეგ, ბათუმის სულიწმიდის ეკლესიის მ. გაბრიელ ასლანიშვილის სახელობის საკონფერენციო დარბაზში მოეწყო ფრანგი რეჟისორის ფილმის — „ღმერთები და ადამიანები“ ჩვენება. ფილმი მოგვითხრობს ალჟირში, მუსულმანურ გარემოში, კათოლიკე მისიონერების ცხოვრების რეალურ ამბავზე, მათ მიერ ღვთის მიმართ მიცემული ფიცის გაუტყეხლობასა და მოყვასისადმი თავგანწირვაზე. ფილმმა დიდი შთაბეჭდილება დატოვა მაყურებელზე.

5 ივნისს, ამაღლების დღესასწაულზე, ამავე დარბაზში, წირვის შემდეგ, პოეტმა და მუსიკოსმა ინგა გოგუაძემ კონცერტი გამართა ჩვენი მრევლისათვის. მან შეასრულა სიმღერები ქართულ, გერმანულ და რუსულ ენებზე. მსმენელთა განსაკუთრებული მოწონება დაიმ

სახურა მის მიერ შესრულებულმა რაინერ-მარია რილკეს „ხარებაში“.

11 ივნისს უნივერსიტეტის მცირე საკონფერენციო დარბაზში გაიმართა კონფერენცია თემაზე: „ბიოეთიკის თანამედროვე გამოწვევები“. მოხსენება გააკეთა მედიცინის პროფესორმა, საფრანგეთის მედიცინის ნაციონალური აკადემიისა და პაპის აკადემიის წევრმა, საპატიო ორდენის ოფიცერმა ქნმა მარი ოდილ რეთორემ. კონფერენციას ესწრებოდნენ უნივერსიტეტის, ბათუმის მერიის, სამედიცინო დაწესებულებების წარმომადგენლები, სამედიცინო ფაკულტეტის სტუდენტები, სხვადასხვა რელიგიების წარმომადგენლები. კონფერენციამ დიდი ინტერესი გამოიწვია. გაიმართა დისკუსია ე.წ. „სინჯარის ბავშვებზე“, სუროგატ დედებზე და გენეტიკური დაავადებების ირგვლივ.

წლევანდელი სააღდგომო პერიოდი

საინტერესო და ნაყოფიერი იყო ბათუმის საკრებულოსთვის. წინ სულთმოფენობა — ჩვენი ეკლესიის დღესასწაული გველოდა. საეკლესიო საბჭოს წევრებმა დავალებები გაინაწილეს და საზეიმო სამზადისში ჩაერთნენ.

12 ივნისს მზიანი დილა გათენდა და ყველანი ხალხით აგვავსო. ბევრ სტუმარს ველოდით. ვიცოდით, რომ ჩვენი სტუმარი იქნებოდა ჩვენი საყვარელი ეპისკოპოსი ჯუზეპე პაზოტო და ძვირფასი მამა პიერ დიუმულენი. სტუმრები გვეწვივნენ ქუთაისიდან, შრომიდან. ძლიერ გაგვახარა მამა კარლოს, დიაკონ ედუარდ გოგილაშვილის, ჩვენი მეგობრის, ლალი მარგველაშვილისა და სხვა სტუმრების დანახვამ. ამ დღეს ორმაგად ვზეიმობდით, რადგანაც სტიგმელთა ორდენის დამაარსებლის წმ. გასპარე ბერტონის ხსენების დღეც იყო.

საზეიმო წმ. წირვა 17 საათზე დაიწყო. ედუარდი დიაკონის ხარისხში, ბათუმის საკრებულოსთან ერთად, პირველად მონაწილეობდა წმ. წირვაში. ეპისკოპოსის ქადაგებამ ყველანი დააფიქრა იმ დიდ სიყვარულზე, რომელსაც გვიძღვნის უფალი, სულიწმიდის ნიჭსა და ქრისტიანის მოვალეობებზე.

წირვის შემდეგ, ზეიმმა დარბაზში გადაინაცვლა, სადაც გაიმართა კონცერტი ბავშვების მონაწილეობით. მათ მიერ ოსტატურად შესრულებულმა ხალისიანმა ცეკვებმა და სიმღერებმა დიდი მოწონება დაიმსახურა. საღამო დასრულდა საზეიმო ტკბილი სუფრით. ვფიქრობ, ეს დღე დიდხანს დარჩება მოსაგონრად სტუმარ-მასპინძელს.

თენგიზ პარმაქსიზიშვილი

ზიიზხადი საკრებულო

ვალეს საკრებულოში ტრადიციად იქცა ყოველ წელს ბავშვების პირველი ზიარების საიდუმლოს აღსრულება. ეს ტრადიცია გაგრძელდა და წელს ოცდაათმა ბავშვმა მიიღო პირველი ზიარება. ამ დღისთვის ისინი მთელი წლის განმავლობაში ემზადებოდნენ საკვირაო კატეხიზაციებზე.

კატეხისტი, ეკა ხითარიშვილი ბავშვებზე არანაკლებ ღელავდა, ემოციებს ვერ მალავდნენ მათი მშობლებიც. საზეიმოდ მორთული ბავშვები, თავზე ყვავილების გვირგვინებით და სიხარულისგან გაბადრული სახეებით, ელოდნენ მღელვარე წუთების დადგომას. წმიდა წირვა მამა ზურაბ კაკაჩიშვილმა აღავლინა. იგი ხარობდა იმ ოცდაათი ბავშვის გამო, რომლებიც ამ დღიდან საკრებულოს სრულყოფილი წევრები გახდებოდნენ. წირვის დასასრულს იყო ბევრი მილოცვა, ღიმილი და სიხარული. ბოლოს ყველამ ერთად სამხსოვრო ფოტო გადაიღო.

აღსანიშნავია, რომ, ბავშვებთან ერთად, ორმა მშობელმაც მიიღო პირველი ზიარება. სამრევლოს სახელით, ვულოცავ მათ ამ დაუვიწყარ დღეს და ვუსურვებ რწმენაში სიმტკიცეს.

ეს დღე კიდევ იმითაც იყო გამორჩეული, რომ სამოცდაათმა მორწმუნემ მიიღო მირონცხების — კონფირმაციის საიდუმლო. სასიამოვნო ფაქტია ისიც, რომ ივლიტას საკრებულოს ორმა და ახალციხის სამრევლოს ათმა წარმომადგენელმა ჩვენს მრევლთან ერთად მიიღო მირონცხება, ასევე, კონფირმაციის საიდუმლოს ეზიარა ახალგაზრდების თხუთმეტკაციანი ჯგუფი, რომლებსაც კატეხისტი ნანა გოგილაშვილი ორი წლის მანძილზე ამზადებდა, უმრავლესობა კი ჩვენი საკრებულოს წევრები იყვნენ, რომლებსაც მამა ზურაბი ამზადებდა ამ დღისთვის.

ჩვენთან იმყოფებოდა ჩვენი საყვარელი ეპისკოპოსი ჯუზე-

პე პაზოტო, რომელმაც აღასრულა მირონცხების საიდუმლო. „როდესაც საკრებულოში მირონცხების საიდუმლო სრულდება, ნიშნავს, რომ საკრებულო ცოცხალია“, — აღნიშნა მეუფე ჯუზეპემ ქადაგებაში და დაუმატა, — „თუ ვინმეს მირონცხება სურს, ეს ნიშნავს, რომ მას რწმენის განმტკიცება სურს; როდესაც მცირეწლოვნები ვინათლებით, ჩვენს რწმენაზე პასუხისმგებლობას ვერ ვიღებთ, ახლა კი, ზრდასრულ ასაკში მირონცხების მიღებით, ვამოწმებთ, რომ ჩვენი რწმენა ურყევია და გვსურს, უფრო მეტად განმტკიცდეს“.

წმ. წირვის დასასრულს, ყველამ გაიზიარა სადღესასწაულო ტრაპეზი; მრევლის წევრებმა ეპისკოპოსს სამახსოვრო საჩუქარი უძღვნეს და ხანგრძლივი და ნაყოფიერი სიცოცხლე უსურვეს.

ღვთის კურთხევა არ მოგვეკლებოდეს მრავალჟამიერ!

თამარ ჩიტაშვილი

მომლოცველობა კახეთში

თითქმის სამი წელია, რაც წმიდა ნინოს კონგრეგაციის დები, მარი ნოელი, ჟიზელი და პასკალინა ახალციხეში ეწვიან მსახურებას. მათი ჩამოსვლის შემდეგ, საგრძნობლად შეიცვალა საკრებულოს ცხოვრება-საქმიანობა. ისინი გვეხმარებიან წირვის მომზადებაში, გალობების შესწავლაში, ატარებენ კატეხიზაციებს, მსურველებს ასწავლიან ფრანგულ ენას და, საერთოდ, აქტიურად მონაწილეობენ საკრებულოს ცხოვრებაში.

2010 წლის ოქტომბერში მონაზონმა მარი ნოელმა ახალცი-

ხისა და ივლიტას საკრებულოებიდან მსურველთა შორის შეაჩრია ათი წევრი და დააარსა „წმიდა ნინოს დების მეგობრების“ ჯგუფი. ჩვენ თვეში ერთხელ ვიკრიბებით, ესაუბრობთ საკრებულოს ცხოვ-

რებაზე, ამა თუ იმ საინტერესო საკითხზე. ამ შეხვედრების შემდეგ, ბევრი რამ გავიგეთ ევროპაში წმ. ნინოს დების კონგრეგაციის საქმიანობაზე, მათ ცხოვრებაზე.

2011 წლის 10-11 ივნისს მოვანწყვეთ ორდღიანი მომლოცველობა. ჩვენი მომლოცველობა, რომელსაც და მარი ნოელი ხელმძღვანელობდა, ანანურის წმ. გიორგის სახელობის ეკლესიიდან დაიწყო. მოვილოცეთ სვეტიცხოველი, ქვის მონასტერი. 11 ივნისს გავემგზავრეთ სიღნაღში, მოვინახულეთ ეკლესია- მონასტრები, წმ. ნინოს საფლავი.

წმიდანის საფლავთან საოცარი გრძნობა დამეუფლა, თვალცრემლიანი, შევევედრე წმ. ნინოს, გაემთლიანებინა საქართველო და გაეძლიერებინა კათოლიკური სარწმუნოება.

მომლოცველობის ყველა მონაწილეს ერთი აზრი უტრიალებდა თავში, გვეცხოვრა ისე, როგორც ჩვენი წინაპრები ცხოვრობდნენ, მიგვებაძა მათთვის.

„წმ. ნინოს დების მეგობრების“ სახელით, დიდ მადლობას მოვასხენებთ და მარინოელს ასეთი შთამბეჭდავი და ნაყოფიერი დღეებისათვის, ვუსურვებთ ჯანმრთელობას და იმ მისიის პირნათლად აღსრულებას, რაც მას საქართველოში აკისრია.

ელზა ზუბაშვილი

საქველმოქმედო ფონდ „საქართველოს კარიტასის“ კიდევ ერთი ახალი პროექტის – „პროფესიული სადურგლო სახელოსნოს“ პრეზენტაცია

2011 წლის 11 მაისს ქ. თბილისში შედგა „საქართველოს კარიტასის“ ახალი პროექტის „პროფესიული სადურგლო სახელოსნოს“ პრეზენტაცია.

პროექტის — „პროფესიული სადურგლო სახელოსნოს“ შექმნის მიზანია, მიეცეთ სოციალურად დაუცველ ახალგაზრდებს პროფესიული განათლების საშუალება, რაც მომავალში მათი დასაქმების საწინდარი იქნება. სახელოსნოდან მიღებული შემოსავალი მოხმარდება „საქართველოს კარიტასის“ საქველმოქმედო საქმიანობას.

პროექტის პრეზენტაციას დაესწრნენ: საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა მინისტრი, ბ-ნი კობა სუბელიანი, მისი მაღალყოვლადუსამღვდელოესობა, წმიდა საყდრის დესპანი საქართველოში, მთავარეპისკოპოსი კლავდიო გუჯეროტი; მისი აღმატებულება, იტალიის ელჩი საქართველოში, ბ-ნი ვიტორიო სანდალი;

მისი აღმატებულება, პოლონეთის ელჩი საქართველოში, ქ-ნი ურსულა დოროჟევსკა; საქართველოში იაპონიის ელჩის პირველი მდივანი, ბ-ნი ისამუ აზეჩი; საქართველოში შვეიცარიის

ელჩის პირველი მდივანი, ქ-ნი ანიტა შლუესტერი, თბილისის საკრებულოს წევრი ბ-ნი კოკი იონათამიშვილი და სხვა საპატიო სტუმრები სამთავრობო, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან.

პროექტის პრეზენტაციაზე დასასწრებად „საქართველოს კარიტასს“ ქ. ტრენტოდან ჩამოსული მეგობრების, პარტნიორებისა და დონორებისაგან შემდგარი დელეგაცია ესტუმრა: ასოციაცია „იტალია-საქართველოს“ პრეზიდენტი, ბ-ნი ბრუნო ფრონცა; ამავე ასოციაციის ვიცე-პრეზიდენტი, ბ-ნი ტულო ოდორიცი; ტრენტოს მთავარეპისკოპოსის, მისი მაღალყოვლადუსამღვდელოესობა მონსინიორ ლუიჯი ბრესანის წარმომადგენელი, მონსინიორ უმბერტო ჯიაკომეტი; „ვიტა-ტრენტინას“ ჟურნალისტი, ბ-ნი პიერ ჯორჯო ფრანჩესკინი; ტრენტოს ავტონომიური ოლქის ემიგრაციისა და საერთაშორისო სოლიდარობის დეპარტამენტის წარმომადგენელი, ქ-ნი მანუელა ჯოზეფი; ტრენტოს ავტონომიური ოლქის ალტო-ადიჯეს წარმომადგენლები, ქ-ნი ედიტ ენგლ სტეფანი და ბ-ნი ფრანჩესკო მარკოვეკიო; „ბუტერინის“ ფირმის თანამშრომელი, ბ-ნი ანდრეა ბუტერინი. სწორედ მათი ორგანიზაციების ფინანსური მხარდაჭერით განხორციელდა აღნიშნული პროექტი.

„პროფესიული სადურგლო სახელოსნოს“ აშენებისა და აღჭურვისათვის დიდ მადლობას მოვასხენებთ ყველა ჩვენს პარტნიორსა და დონორ ორგანიზაციას.

**„საქართველოს კარიტასი“ –
ნიმუ ჭარხალაშვილი**

გოგონების ფრენბურთი სიზატყურაში

2011 წლის 10 ივნისს, ხიზაბაერის ახალგაზრდებმა ფრენბურთის ამხანაგურ მატჩზე მიგვიწვიეს ვალელი გოგონები.

ხიზაბაერაში სიხარულით და მეგობრულად მიგვიღეს, ნამდვილად სასიამოვნო იყო ასეთი დახვედრა. მზიანი ამინდი იდგა და შეჯიბრებისათვის კარგი ატმოსფერო და შესაბამისი გარემო სუფევდა. ყველაფერი ხელს გვიწყობდა, რომ მატჩი მეგობრულ და სასიამოვნო ვითარებაში წარმართულიყო. მართლაც, ჩვენი გუმანი გამართლდა და ხალისიანად და მხიარულად დაიწყეთ თამაში. პირველ ტაიმში ვალელებმა ვიაქტიურეთ და ხიზაბაერელი გოგონები დავამარცხეთ ანგარიშით 1:0. შეხვედრის მეორე ნახევარიც დიდი მონდომებითა და მხიარულებით დაიწყო ორივე გუნდმა, მაგრამ აქ უკვე ხიზაბაერელმა გოგონებმა იყოჩაღეს და შეჯიბრიც მათ სასარგებლოდ, 2:1-ით დასრულდა.

მართალია, დავმარცხდით, მაგრამ ამ შეჯიბრში ანგარიშს დიდი მნიშვნელობა არ ჰქონდა, რადგანაც ყველაფე-

რი ხალისიანად დასრულდა, ჩვენს მხიარულებას საზღვარი არ ჰქონდა; აქ მთავარი მოგება ან წაგება კი არ იყო, არამედ ის, რომ ამ ორი ულამაზესი სამრევლოს ახალგაზ-

რდებს ურთიერთგაცნობისა და დამეგობრების საშუალება მოგვეცა; შეხვედრაც ხომ ამ მიზნით გაიმართა.

თამაშის დასრულების შემდეგ, ხიზაბაერელმა ახალგაზრდებმა გულუხვად გვიმასპინძლეს, რისთვისაც დიდად მადლიერი ვართ მათი. მაგრამ ეს მშვენიერი დღე ამით არ დასრულებულა, სადილის შემდეგაც განვაგრძეთ თამაში და მხიარულება. გამომშვიდობებისას კი სამახსოვრო საჩუქრები გავუცვალეთ ერთმანეთს. ასევე, არ დაგვინწყებია მამა პაატა ქომოშვილის მღვდლად კურთხევის ორი წლის-თავიც და მას წმ. ნინოს უმშვენიერესი ხატი ვუსახსოვრეთ. ხიზაბაერელმა ახალგაზრდებმა კი დაასაჩუქრეს მამა

ზურაბ კაკაჩიშვილი, რომელიც ყოველთვის ჩვენს გვერდითაა.

დღე მიიწურა და ჩვენი წამოსვლის დროც დადგა, მასპინძლები გვთხოვდნენ, რომ მათთან ერთად გვეზეიმა სულთმოფენობის ბრწყინვალე დღესასწაული. მართალია, აღარ გვეთმობოდა ერთმანეთი, მაგრამ წინ კიდევ დიდი გზა გვედოდა და ჩვენც გულთბილად დავემშვიდობეთ მასპინძლებს, იმ იმედით, რომ მომავალი წინაა და კიდევ მრავალჯერ გვექნება მსგავსი შეხვედრები, რაც ხელს შეუწყობს ჩვენს ერთ მუშტად შეკვრასა და მეგობრობას.

ნათია დამატრაძე

ბათუმის „საოჯახო სახლი“

პაპ იოანე XXIII-ს საზოგადოებას 2007 წლიდან ბათუმში გახსნილი აქვს ამ საზოგადოების დამფუძნებლის, მამა ორესტე ბენზის სახელობის „საოჯახო სახლი“. იგი წარმოადგენს საცხოვრებელ და საგანმანათლებლო გაერთიანებას, რომელიც ყველაფრით ჰგავს ნამდვილ ოჯახს. ამ სახლში ყოველთვის არიან მშობელივით მზრუნველი პიროვნებები, რომლებიც თავიანთ ცხოვრებას თავდადებით უძღვნიან გაჭირვებულ ადამიანებს, რომელთაც აქ შეუძლიათ, იპოვონ დები და ძმები, ბიძები და დეიდები, ბებია-ბაბუები, ახალგაზრდები და მოხუცები, რომელთა შორის არიან როგორც ჩვეულებრივი, ასევე განსხვავებულუნარიანი და სხვადასხვა ფსიქოლოგიური პრობლემების მქონე ადამიანები. „საოჯახო სახლი“ ყველასთვის ღიაა, განურჩევლად ასაკისა, სირთულეებისა და გარემოებებისა. როგორც ნამდვილ ოჯახში, აქაც მშობლიური და და-ძმური ურთიერთობებია. ოჯახის „მშობლები“ ცდილობენ შექმნან უშუალო გარემო, დიდ ყურადღებას უთმობენ „თავიანთი შვილების“ გრძნობებს.

ამჟამად ბათუმის „საოჯახო სახლი“ ღებულობს ორივე სქესისა და სხვადასხვა ასაკის მოზარდებს, რომელთა ოჯახებს არასტაბილური ფინანსური, ან სოციალური პრობლემები აქვთ. უმრავლეს შემთხვევაში, ჩვენ მივესალმებით ასეთი ბავშვების კავშირს მშობლიურ ოჯახთან. ჩვენი „საოჯახო სახლი“ ეხმარება მოზინადრეთა იმ ნათესავებს,

რომლებიც ჩვენთან არ ცხოვრობენ. ასევე ეხმარებიან სხვა გაჭირვებულ ოჯახებს საკვებითა და წამლებით. მოზარდებს ხელს ვუწყობთ განათლების მიღებაში, ხოლო უფროსებს ვეხმარებით სამუშაოს მოძებნაში.

ბოლო ხანებში გაიზარდა ბავშვთა სახლებიდან გადმოსული ბავშვებისა და სხვა გაჭირვებული ახალგაზრდების მოთხოვნილებები. „საოჯახო სახლის“ საგანმანათლებლო მოდელმა შეიძინა უფრო მეტად პედაგოგიური მნიშვნელობა, ვინაიდან პატარა საოჯახო ერთეული, დიდ დაწესებულებებთან შედარებით, უკეთესად ახერხებს ადამიანის პირადი ცხოვრების ყველა ასპექტისადმი ყურადღების მიქცევას. „საოჯახო სახლში“ ხორციელდება სპეციალური პროექტი, რომელიც ითვალისწინებს აქ მცხოვრები ყველა ბავშვის ბუნებრივი თვისებების მაქსიმალურ გამოყენებას და მათი პირადი პრობლემების გადაჭრას. ჩვენს სახლში ბავშვებს აქვთ გულწრფელი და პატიოსანი ურთიერთობები, ისინი სწავლობენ ერთად ცხოვრების სიხარულსა და სირთულეებს, როგორც ეს ნამდვილ ოჯახებში ხდება. ყოველდღიური ცხოვრების შედეგად, ბავშვებს შორის ვითარდება მყარი ურთიერთობები, რაც ხელს უწყობს მშობლიური ოჯახის გარეშე ცხოვრებით განპირობებული პრობლემების გადაჭრას.

პაპ იოანე XXIII-ს საზოგადოება

ბათუმი

ოცნების გზაზე

ახალციხის ახალგაზრდა ინვალიდთა ცენტრმა 6 ივნისს ექსკურსია მოაწყო ადიგენის რაიონის სოფელ ზარზამში.

აღსანიშნავია, რომ ზარზმის ეკლესია მართლმადიდებლურია და საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან ბევრი მომლოცველი სტუმრობს.

ამ ექსკურსიას ახალგაზრდები სულმოუთქმელად ელოდნენ, მათთვის ეს ოცნების ასრულებაც იყო. ისინი ზარზმის ეკლესიაში ემოციებს ვერ მალავდნენ. ბევრი მათგანი მიმიკე-

ბითა და ჟესტებით გამოხატავდა ღვთისადმი სიყვარულს და უფალს გამოჯანმრთელებასა და დახმარებას სთხოვდა.

ერთი სიტყვით, კარჩაკეტილი ახალგაზრდებისათვის ბუნებაში გასვლა ფრთების გაშლას ჰგავდა.

ახალგაზრდები ექსკურსიით იმდენად კმაყოფილები დარჩნენ, რომ შინ დაბრუნება აღარ სურდათ და მთელი გზა საკუთარ შთაბეჭდილებებს გვიზიარებდნენ და ოცნების ასრულებას თავისებურად გამოხატავდნენ. მათ იგრძნეს, რომ ისინიც ჩვენსავით ღვთის შვილები არიან.

მელანო ჩილინგარაშვილი

საარქივო მასალები

ქართველთა გადაგვარების საქმეს ერთობ ხელს უწყობდა სხვა და სხვა ერის სამღვდელთა ენერგიული მეცადინეობა და შრომა. პატრმა ნიკოლამ პირველმა დაიწყო მოქმედება ქართველთა სასარგებლოდ. მან აიყოლია მრავალი სხვა პატრები და ისინიც დაარწმუნა მასზე, რომ საქართველოში კათოლიკენი ქართველებიც არიან და მათ ეკლესიებში დედა-ენაზე უნდა ჰქონდეთ წირვა-ლოცვა, ქადაგება და აღსარების თქმაო. პატრების მეოხებით ქართველ-კათოლიკენი რომმა ადრევე სცნო, სომეხმა კათოლიკეებმა კი ეს არ ქმნეს.

უკანასკნელ საქმე რომ გაჭირდა, ჯავახეთის ქართველთაგან ზოგიერთებმა იწყეს საქვეყნოდ მხილება, რომ ჩვენ ქართველი კათოლიკეები ვართ და არა სომხისაო, ჩვენ ქართული ენის მცოდნე პატრები გვინდაო, ჩვენმა ხუცებმა ქართულ; არ იცინაო. მაშინ ეკლესიები სომეხ-კათოლიკეებს ჰქონდათ დაკავებული, იქ რომის ლათინთ პატრებს არ უშვებდნენ სამწირველოდ. ოსმალის მთავრობის დროს ეკლესიების შენების ნებას ქრისტიანებს ადვილად არ აძლევდნენ, მაგრამ პატრმა ნიკოლამ იმეცადინა და სტამბოლში ნება აიღო, ღვთისმშობლის სახელზე, ქართველ-კათოლიკეთ ეკლესიის აღშენებისა. ამ დროს ახალციხის ფაშად უსუფი მჯდარა. მელიქ ელიზბარი მამასახლისად ყოფილა. პატრმა ნიკოლამ მალე ქვა, კირი და შეშა დაამზადა, მერე მოვიდა და ფირმანი ფაშას უჩვენა. ფაშამ ნება დართო მონასტრის აშენების. შენება მალე დაიწყო და მონასტერი რამდენიმე ხნის შემდეგ მზად იყო. პატრები უნდა დასახლებულიყვნენ აქ. რომის ლათინთ რიგის ქართველი პატრები აქ მოვიდნენ და აქედან დაიწყებდნენ ქართული ენით მოქმედებას. მონასტერი ახალციხეში ააშენეს.

პატრი ნიკოლას მეცადინეობა ყველამ შეიტყო, მათ შორის სომეხ-გრიგორიანელმა და სომეხ-კათოლიკე ხუცებმაც. ძლიერ ეწყინათ ამათ. განვლო მცირე დრომ და ახლად დამთავრებულ მონასტერს დაეცა მოლა ქალი-მაჯიმ და დააქცია! ამ საქმემ თავზარი დასცა პატრ ნიკოლას. ამ დროს რომიდან სხვა პატრებიც მოვიდნენ, ქართული ენის მცოდნენი. პატრი ნიკოლა წავიდა ახალციხის ფაშასთან და იჩივლა. ფაშა სახლში წაიყვანა, მერე მონასტერში მივიდნენ, ნახეს დაქცეული მონასტერი. საჩქაროდ ფაშამ დაიბარა ყადი, მუფტი, იენიჩარ ალა, იჯახლები, მოლლები, გამოძიება მოხდა, მერე დაიწყეს დაქცეული მონასტრის გაზომვა, ფაშას ბრძანებით დაწერეს ყველაფერი. შემდეგ ორი მონმე მოითხოვეს, რათა დაემოწმებინათ, რომ ქალი-მაჯიმ მოლლამ დააქცევინა მონასტერიო, თორემ არაფერი გამოვაო. პატრმა მოახ-

სენა ძალიან კარგი იქნებაო.

ამ დროს პატრ ნიკოლასთან მივიდნენ სხვა და სხვა გავლენიანი პირები, ქეთხუდები და სიხარულით მიულოცეს, რომ ასე დაიკავე საქმეო. „თქვენ ფიქრი ნუ გაქვთ, ოღონდ საქმეს თავს ნუ დაანებებთ და ეკლესიას ჩვენ აღვაგებთ მალეო. თეთრაშვილმა პარუნ სიმონმა უთხრა: ეკლესიის ერთი გვერდის კედელს მე ავაშენებ ჩემი ხარჯითო. ხოჯივანაანთ ბატონჯანმა უთხრა: მეორე კედელს მე ავაშენებო. მაქანდარიანთ ზურაბმა უთხრა: ზედა გვერდის კედელს და ბემბეს მე გავაკეთებო“. პატრი ნიკოლა გაამხნევებს, შემწირველნი პატრმა დალოცა. აქ მოხსენებული გვარები მთლად ქართველთა გვარებია, ჯავახელების, ძველი ქართველების, სარწმუნოებით კათოლიკეების.

ტერ-იოვანესი ოსმალის მთავრობას ცუდ რამეებს ასმენდა პატრ ნიკოლაზე. ფაშებს და სხვებს ბევრი პატივი მისცა. ყველას იმას ევედრებოდა, რომ პატრ ნიკოლას ეკლესიის აშენების ნებას ნუ მისცემთო. ოსმალებმა პატრ ნიკოლას დაუშალეს ეკლესიის გაკეთება.

მოქართულე პატრებში ქართული გვარის პატრებიც იყვნენ. ისინი მიხვდნენ, რომ ქართველები კარგავდნენ თავის წარმოშობას, როდესაც ხდებოდნენ მუსულმანები, გრიგორიანელები ან სომეხ-კათოლიკეები.

მოქართულე პატრები ამის წინააღმდეგ წავიდნენ, მათ სურდათ, რომ სომეხი სომხად დარჩენილიყო და ქართველი ქართველად. ამას ითხოვდა ქრისტიანობაც.

პატრი ნიკოლა არწმუნებდა რომს, რომ საქართველოში და ოსმალეთის საქართველოში ქართველი კათოლიკეები ცხოვრობენო. იმ დროის ქართველ კათოლიკეებში პატრი ალიოზი ერთ გულმხურვალე ქართველ მოძღვრად ითვლებოდა, როგორც შეიძლო ისე ემსახურებოდა ქართველ მრევლს ქართული ენით. ხალხს ამიტომ უყვარდა პატრები, რომ მათ ქართული ენა იცოდნენ, ხალხს ქართულად ესაუბრებოდნენ. სომეხი კათოლიკე ხუცები კი ხალხს ეუბნებოდნენ, რომ ჩვენ ქართულს ვერ ვისწავლით, თქვენ ისწავლეთ სომხური ენაო, ამ ენაზე უნდა გვითხრათ აღსარება და გვესაუბროთო.

პატრმა ნიკოლამ საქართველოზე რომში ბევრი ცნობები გზავნა, ამაზე წინათ ცნობებს გზავნიდა პატრი ივანე, პატრი ანტონი, უკანასკნელ პატრი ანდრია. ერთი ცნობა მოწმობს, რომ პატრების რეზიდენცია იყო ახალციხეში. რომი მოჰფინეს პატრებმა ახალციხის ცნობებით, პატრები ითხოვდნენ ახალციხეში რომის ან საფრანგეთის კონსული დაინიშნოსო, რომ ჩვენს მოქმედებას თვალყური ადევნოს და ადგილობრივ ქრისტიანებს მფარველობა გაუწიოსო. მეფე ერეკლეც თურმე ამას სთხოვდა იმპერატორ იოსებს პატრი ანტონი მეორეს პირით და პატრი მავროსი 1782 წელს, რომ ახალციხეში კონსული დასვითო, მაგრამ ეს თხოვნა ვერ შესრულდა, სიშორემ დააბრკოლა დახმარების აღმოჩენა.

წიგნიდან, პატრი ნიკოლა, როგორც ექიმი მის დროის ქართველ კათოლიკენი საქართველოში. ავტორი ზაქარია ჭიჭინაძე. თბილისი. სტამბა ექვთიმე ხელაძისა (მოამზადა ვია როსტომაშვილმა)

კონსტანტინოპოლის პატრიარქი ფოტიოს I

(Fozio – ფოტი; კონსტანტინოპოლი, 820 წ. – სომხეთი, 6/02/893 წ), „დიდად“ წოდებული, აღმოსავლური ეკლესიისა და კულტურის ერთ-ერთი ღირსშესანიშნავი ფიგურაა. მას მოუწია ცხოვრება ბიზანტიის ისტორიის მრავლისმეტყველ და მღელვარე ეპოქაში, როგორც პოლიტიკური, ასევე ინტელექტუალური თვალსაზრისით. ფოტიოსი აქტიურად მონაწილეობდა როგორც ერთ, ისევე მეორე სარბიელზე. მართლმადიდებელმა ეკლესიამ იგი წმინდანად შერაცხა.

ამ პიროვნებაზე საუბარი არც ისე ადვილია, მით უმეტეს, ძნელია მის ქმედებათა განსჯა; და მაინც, შევეცდებით დავეყრდნოთ იმ ახალ მოსაზრებებს, რომლებიც გამოჩენილმა მკვლევარებმა ჩამოაყალიბეს ამ პიროვნებისა და მისი საქმიანობის შესწავლის შედეგად; ასევე გავითვალისწინებთ ზოგიერთი ფსევდო-ორთოდოქსული ჯგუფის მოსაზრებას ფოტიოსის შესახებ. ყოველივე ამის გამო, საჭიროდ ჩავთვალეთ, გადაგვხედოდა მისი ცხოვრების, იმდროინდელი ეპოქის, ისტორიოგრაფიისა და ზოგიერთი იდეოლოგიური კონცეფციისათვის, რათა თავი დაგვეღწია იმ ჩიხიდან, სადაც ოდესღაც მოემწყვდა როგორც აღმოსავლეთი, ასევე დასავლეთი. უპირველესად, პასუხი უნდა გაეცეს რამდენიმე კითხვას: მართალია, რომ ფოტიოსი დასავლური ეკლესიის, მისი ტრადიციებისა და პაპის დაუნდობლად მგმობელი იყო? რატომ მიიჩნევენ მას ორთოდოქსიის დამცველად? მართებულია, რომ დღეს ტერმინი „მართლმადიდებლობა“ სრულიად განსხვავებულ კონტექსტში იხმარება, ვიდრე იმ ეპოქაში, როდესაც „მართლმადიდებლობა“ არ ნიშნავდა კათოლიკობასთან დაპირისპირებასა და შეურიგებლობას? თუკი ფოტიოსი უაღრესად კულტურული და განსწავლული ადამიანი გახლდათ, მაშინ რატომ წარმოაჩენენ მას შეზღუდულ ადამიანად, ანუ კულტურის, დიალოგის მოწინააღმდეგედ? გამომდინარე იქიდან, რომ ფოტიოსი წმინდანად შერაცხეს ეკლესიათა გათიშვამდე, ანუ 1054 წლამდე, ლოგიკურად ისმება კითხვა, რატომ არ შეიძლება წმიდანად აღიაროს იგი თვით დასავლეთმაც? მართალია, რომ მისი ვაჟი არჩეულ იქნა რომის პაპად, როგორც თეოდორე II?

სათავეები

ფოტიოსი კონსტანტინოპოლში იმ დროს დაიბადა, როცა პატრიარქის ტახტზე ბიძამისი, ნიკიფორე I იჯდა და მისი ოჯახი გამორჩეული ავტორიტეტით სარგებლობდა; მამამისი სერგი, საიმპერიო არმიის მეთაური, ეკლესიამ წმიდანად შერაცხა; მისი ძმა, წმ. პატრიარქი ტარასი 787 წელს VII ეკუმენურ კრებას თავმჯდომარეობდა, სადაც ხატმებრძოლეობის ერესი დაგმეს. ფოტიოსის დედა ირენე, იმპერატრიცას წმ. თეოდორას და, ღვთისმოსავი და სათნო ადამიანი იყო, რომელმაც წმიდა პატრიარქის, მეთოდეს დახმარებით, 843 წლის კრებაზე წმიდა ხატის კულტი დაადგინა. იკონოკლასტი იმპერატორის, თეოფილეს (829-842) ჟამს, როდესაც ორთოდოქსების წინააღმდეგ გაშმაგებული დევნა წარმოებდა, მორწმუნეთა და ერისკაცთა შორის მრავლად იყვნენ ისეთები, — უფრო მეტად კი ბერ-მონაზვნები, — რომლებიც მოთმინებით იტანდნენ ყოველგვარ შევიწროებას. მათ რიცხვს მიეკუთვნებოდნენ ფოტი-

ოსის მშობლები, რომლებსაც წაართვეს მთელი ქონება, გააძევეს თავიანთ ხუთ შვილთან ერთად და ანათემას გადასცეს. თავის წერილებში ფოტიოსი გულახდილად საუბრობს ამ პერიოდზე და იმაზეც, თუ როგორი სიმტკიცით აღიარებდა და იცავდა იგი ბავშვობიდანვე წმიდა სამოციქულო რწმენას და მამათა მოძღვრებას. მართალია, ის ადრეული ასაკიდანვე ამჟღავნებდა საეკლესიო ცხოვრებისადმი ინტერესს, განმარტოებით ლოცულობდა, — როგორც ამას თავად აღნიშნავს, — მაგრამ მშობლებმა მის მაგივრად გადაწყვიტეს, რომ იგი საერო გზას გაჰყოლოდა. ჯერ კიდევ მოზარდმა, დიდი ნიჭი გამოამჟღავნა; თვით მისი მოქიშპეებიც აღიარებდნენ მის სიბრძნესა და ღრმა ერუდიციას. მათ შორის ყველაზე აგრესიული ნიკიტა პაფლაგონიელი წერდა: „... რაც შეეხება ამა სოფლის სიბრძნეს და მის რაციონალურ ნებას, იგი იმპერიის ყველაზე განსწავლულ პირად მიიჩნეოდა“.

ფოტიოსმა შესანიშნავი განათლება მიიღო: მან იმდროინდელ სახელმწიფოებრივ პედაგოგებთან შეისწავლა

გრამატიკა, პოეზია, რიტორიკა, ფილოსოფია, მედიცინა და თითქმის ყველა პროფანული მეცნიერება. ამასთანა-ვე, ღრმად შეისწავლა საღვთო წერილი და წმიდა მამა-თა სწავლებანი. ფოტიოსმა სულ მალე მოიპოვა ბრძენი და განსწავლული ადამიანის რეპუტაცია ახალგაზრ-დებს შორის, რომლებიც, მოხიბლულნი მისი ნიჭითა და სულიერებით, უწყევტ ნაკადად მიედინებოდნენ მის მოსასმენად. არცთუ იშვიათად, მისი ძმა ტარასიც ისმენდა მის გაკვეთილებს. ფოტიოსი ფილოსოფიისა და ღვთისმეტყველების დოცენტი გახდა, სულ მალე მან თავი გამოიჩინა, როგორც კლასიკური ანტიკური და ელინური ტექსტების ტრანსლიტერაციის დიდოსტატმა, და გავლენიანი ბიზანტიელი სახელმწიფო მოღვაწის, ბარდას (ფაქტობრივად, სახელმწიფოს მმართველი მცი-რენლოვანი იმპერატორის, მიხეილ III-ის დროს) საიმპე-რიო უნივერსიტეტის უთვალსაჩინოესმა პროფესორმა. მის მოწაფეთა შორის იყვნენ მომავალი იმპერატორი ლეონ ფილოსოფოსი, არეთა კესარიელი, კირილე და მეთოდე...

ფოტიოსს შეეძლო თავისი სიყრმისდროინდელი სურ-ვილი აეხდინა — გამხდარიყო მღვდელი, იმპერატორ

მიხეილ III-ს საიმპერიო სასახლეში, ანუ პოლიტიკურ სარბიელზე რომ არ მიენვია იგი, რაც საიმპერიო ოჯახ-თან ნათესაური კავშირებით იყო განპირობებული (მისი ძმა იმპერატორ თეოფილე ბიზანტიელის დეიდაზე იყო დაქორწინებული). ფოტიოსი სულ მოკლე ხანში იკა-ვებს პრესტიჟულ ადგილს, ხდება სახელმწიფო მდივანი და იმპერატორის დაცვის კაპიტანი. მისი ნიჭის მაღი-არებელ იმპერატორს წუთითაც არ უყოყმანია, როცა ფოტიოსი, თავის მოწაფესთან, კირილესთან ერთად, დესპანად გაუშვა სპარსეთის ხალიფასთან მოსალაპა-რაკებლად, რათა მას შეენყვიტა ქრისტიანთა დევნა მის მიწაზე.

ფოტიოსი — კონსტანტინოპოლის პატრიარქი

ძნელია ზუსტი წარმოდგენა ვიქონიოთ ფოტიოსზე და მის ცხოვრებაზე, თუ გვერდს ავუვლით იმ ისტო-რიულ პერიოდს, რომელშიც იგი ცხოვრობდა: ხატმებრ-ძოლეობა, კომპრომისები ხატმებრძოლებთან, საღვთო წერილის სწავლებაზე თავგამოდებული ბერები და მათი სასტიკი მონინაალმდეგენი; პატრიარქი მეთო-დე (843-847), რომელიც ლიბერალურ პოლიტიკას ატარებდა.

პატრიარქ მეთოდეს სიკვდილის შემდეგ, სა-პატრიარქო ტახტზე ავიდა ეგნატე (847 წ., 3 ივლისი), ყოფილი იმპერატორის მიხეილ რანგაბეს შვილი, ბერი, რომელსაც მხარს უჭერდა იმპერატრიცა თეოდორა. მას ასევე სწყა-ლობდნენ ეპისკოპოსები, რადგანაც ზემოაღნიშნულ ისტორიაში კომპრომისებ-ზე აშკარად არ წასულა, თუმცა ყველა როდი იყო მისი მომხრე. მაგალითად, სირაკუზის მთავარეპის-კოპოსი, გრეგორი ასვეს-ტა, რომელიც 438 წელს, არაბების შემოსევისა და ბიზანტიის პატრიარქის ტახტის ანექსიის შემდეგ, ჩამოვიდა კონსტანტი-ნოპოლში. გამორიცხუ-ლი არაა, რომ მეთოდეს სიკვდილის შემდეგ, მას საეპისკოპოსო კათედრის დასაკავებლად ებრძოლა.

სიმართლე ისაა, რომ ეგნატე, სწორედ თავისი კონ-საკრაციის დღეს დაუპირისპირდა მას საჯაროდ, რამაც მათ შორის ქიშპობა ჩამოაგდო: ეგნატემ გრეგორი სრულიად უცერემონიოდ გადააყენა (მის გადაყენება-ში წვლილი იმპერატრიცას უფრო მიუძღვოდა, ვიდრე სინოდს). სამართლიანობაში დაეჭვებულმა გრეგორმა, სარჩელი რომში აღძრა. ამით იგი ეგნატეს მიერ მოწ-ვეულ სინოდს უპირისპირდებოდა და კვლავ სადავოს ხდიდა კონსტანტინოპოლის საპატრიარქო ტახტს. თავის მხრივ, ეგნატემ პაპ ლეონ IV-ს გრეგორის გადა-ყენება მოსთხოვა. მაგრამ პაპმა გრეგორი დამნაშავედ არ სცნო და, კონფრონტაციის მიზნით, ორივე მხარე თავისთან მიიწვია.

რომის პაპთან სარჩელის შეტანა *პრაქტიკაში კონს-ტანტინოპოლის რომთან შერიგების შემდეგ დაინერგა, რამაც ბიზანტიის ეკლესიის შიდა საქმეებში რომის ეპისკოპოსის ერთგვარი მორალური და, შეიძლება ითქ-ვას, იურიდიული ავტორიტეტიც შეიტანა*, რაც არცთუ მთლად ნათელი და იოლად გასაგებია კონსტანტინო-პოლში მომხდარი ფაქტების გამო. ეგნატეს კიდეც ერთ-მა თხოვნამ რომის კურიაში, რაც ამჯერად ლეონ IV-ის მემკვიდრემ, ბენედიქტე III-მ მიიღო, იგივე ბედი გაიზი-არა. კონსტანტინოპოლში 857 წელს გადმოგზავნილმა პასუხმა ეგნატემდე მხოლოდ 858 წელს მოაღწია.

გარკვეული ხნის შემდეგ, პატრიარქს კვლავ დას-ჭირდა სამოციქულო საყდრის მხარდაჭერა: 858 წლის 23 ნოემბერს... მანამდე კი, 857 წელს, იმპერატორმა მიხეილ III-მ (842-867, რომელსაც მეტსახელად ლოთს უწოდებდნენ, რადგანაც ზედიზედ სამოცდაათ სასმისს სვამდა) შეცვალა მამამისი, თეოფილე II ბიზანტიელი (842), რადგანაც, მცირეწლოვანობის გამო, მას არ შეეძლო, გაძლოლოდა სახელმწიფოს, იმპერიის მართვა დედას, იმპერატრიცა თეოდორას დაეკისრა, რომელიც ამ მოვალეობას 858 წლამდე ასრულებდა.

856 წლის მარტში, მიხეილ III (842-867) სრულწლოვნი გახდა. ამან წერტილი დაუსვა თეოქტისტეს ზეგავ-ლენას, რომელიც იმპერიის მმართველის, თეოდორას გვერდით თავად გარდაცვლილი იმპერატორის სურ-ვილით აღმოჩნდა. თეოქტისტე სულ მალე მოკლეს და ძალაუფლებაც ბარდას, მიხეილის ბიძის ხელში გადა-ვიდა, რომელიც 859 წელს კურაპალატი გახდა, ხოლო 862 წელს კეისრის ტიტული მიიღო. თეოდორას ისლა დარჩენოდა, რომ არენიდან გამქრალიყო; ახლა, რო-დესაც ძალაუფლების გამო ბრძოლა გაჩაღდა, ეგნატე ნეიტრალურ პოზიციაზე ვერ დარჩებოდა: იგი მიემხრო ღვთისმოშიშ დედოფალს (რომელმაც ანათემას გადას-ცა ხატმებრძოლები და საზეიმოდ აღადგინა წმინდა ხატების თაყვანისცემა. ამ და სხვა ღვაწლისათვის მართლმადიდებელი ეკლესიის მიერ დედოფალი კანო-ნიზებულ იქნა წმინდანად), ბარდა კი, რომელიც უაღრე-სად განათლებული და გონიერი, მაგრამ, სამწუხაროდ, დაბალი მორალური შეგნების იყო, მხოლოდ უარყო-

ფით გრძნობებს ინვევდა მასში. მიუხედავად იმისა, რომ ბარდა არ იყო სამაგალითო პიროვნება და მას ათასგვარ სისაძაგ-ლეს მიაწერდნენ, წესით, ეგნატეს არ უნდა ერწმუნა მონასტრიდან წა-მოსული ჭორები. დადგა ის დღეც (858 წ., ეპიფანია — უფლის გაცხა-დების დღესასწა-ული), როდესაც პატრიარქმა მას გაქცევის გამო ზიარება შეუწყვიტა. იმავე წელს პატრიარქმა ეგნატემ დედა იმპერატრიცასა და მის ერთ-ერთ ქალიშვილს უარი უთხრა მონასტერში მონაზვნად აღკვეცაზე, რადგანაც არ სურდა ამ პარო-დიაში მონაწილეობის მიღება. ეგნატე, შეთქმულებთან კავშირის ბრალდებით, დაიჭირეს და საპყრობილეში ჩასვეს, შემდეგ კი პრინცთა არქიპელაგ ზე, კუნძულ თერებინტოზე გადაასახლეს. საჭირო გახდა ახალი პატრიარქის დანიშვნა, მსგავსი პრეცედენტი, ძალიან შორს რომ არ წავიდეთ, მოხდა 843 წელს, როდესაც თე-ოდორამ პატრიარქად მეთოდე დანიშნა წმიდა ხატების მოძულე, იოანე გრამატიკელის ადგილზე; ოცდაათი წლით ადრე, ლეონ სომეხის ბრძანებით, ხატმებრძოლმა თეოდორე კასიტეირმა შეცვალა მართლმადიდებელი ნიკიფორე. ამჯერად, თეოდორას უნდა დაენიშნა კონს-ტანტინოპოლის ახალი პატრიარქი. შესაფერის კანდი-დატურას მან ერისკაცთა შორის დაუწყო ძებნა, ანუ მას, ვისაც საპატიო ტიტულები და ღირსება ექნებოდა ამ მაღალი პოსტისთვის, და თანაც სხვადასხვა სახის კომპრომისებზე არ წავიდოდა. სწორედ ამ პერიოდში, ქიშპობისა და ინტრიგების ფონზე, გამოიკვეთა ფო-ტიოსის ფიგურა. თუმცა ნამდვილად არაკორექტული იქნებოდა, რომ ამ საიმპერიო სკანდალებში გაგვესვარა იგი, რამეთუ ფოტიოსი არანაირ ინტერესს არ იჩენდა იმპერატორის ან ბარდას პირადი საქმეების მიმართ. უფრო მოგვიანებით, მას მოსთხოვეს, დათმობაზე წასუ-ლიყო იმ ჯგუფის მიმართ, რომელიც დაკავშირებული იყო გრეგორი ასვესტასთან. იგი პატრიარქ ეგნატეს წინააღმდეგ მოქმედებდა და მის ადგილს უმიზნებდა;

საბოლოოდ, თეოდორას არჩევანი ფოტიოსზე შეჩერ-და, რომელიც იმ დროისათვის ჯერ კიდევ ერისკაცი იყო და იმპერატორის სამდივნოს უძღვებოდა. თეოდო-რამ იგი, პატრიარქ ეგნატეს გადასახლებიდან სულ რაღაც ხუთი დღის შემდეგ, ეპისკოპოსად გამოაცხადა; ხელდასხმა გრეგორი ასვესტასგან მიიღო და ამავე

წლის (858 წ.) შობაზე, ფოტიოსი კონსტანტინოპოლს პატრიარქად მოევლინა.

ის წესი, რომლის მიხედვითაც ფოტიოსი პატრიარქად ეკურთხა (858-867), ისტორიკოსებს შორის დისკუსიის საგანი გახდა: ფოტიოსს უცხოდ, „შემოჭრილად“ მიიჩნევდნენ. მართალია, იგი უბრალო ერისკაცი იყო, ანუ როგორც ამბობდნენ „ნეოფიტი“, მაგრამ ისტორიაში ასეთი პრეცედენტებიც გვხვდება. მაგალითისათვის, სულაც არაა საჭირო, IV საუკუნეში გადავიდეთ, საკმარისია უახლესი ფაქტის გახსენება ტარასიო დე კასიტერას შესახებ; ამ წესს, – „ნეოფიტების“ შესახებ, — ისეთი წინააღმდეგობა არ ჰქონია აქ, როგორც რომში; ფოტიუსისადმი თვით ყველაზე მტრულად განწყობილი ბერძნული წყაროები მის არჩევაზე თითქმის არაფერს ამბობენ. გაცილებით უფრო სერიოზული იყო ის ფაქტი, რომ საპატრიარქო ტახტი, რაზეც ფოტიუსი დასვეს, თავისუფალი არ იყო. ანალოგიურ შემთხვევებში, პატრიარქები, რომლებიც საერო ძალაუფლებას ვეღარ ფლობდნენ, პოსტს ტოვებდნენ.

ამ შემთხვევაში მთავარი მაინც ის იყო, რომ ეგნატეს რეაქციის ემინოდათ, იგი ხომ საქვეყნოდ იყო ცნობილი თავისი სიკერპით. ეს პრობლემაც მოგვარდა, როდესაც ეგნატემ ხელი მოაწერა ტახტიდან გადადგომის აქტს, რაც სხვა კანდიდატს საპატრიარქო ტახტზე ასვლის პირობას უქმნიდა. უფრო მოგვიანებით, ბედს შეგუებულ ეგნატეს მოსთხოვეს, მიტროპოლიტებისთვის დაევალებინა, რომ პატრიარქი თავიანთი ჯგუფიდან არ აერჩიათ. მაინც ვისზე აკეთებდნენ აქცენტს? უეჭველია, ასვესტასა და მის მომხრეთა ჯგუფზე.

ისმის კითხვა: იყო თუ არა ფოტიოსი ეგნატესთან კავშირში? სინამდვილეში მას აზრადაც არ მოუვიდოდა, და

პატრიარქი მეთოდე

ვერც წარმოიდგენდა, მსოფლიო პატრიარქის ტახტზე თუ ავიდოდა. მოკლედ, შესანიშნავი მისია იკვეთებოდა: მშვიდობისმყოფელის როლი, და პატივმოყვარე ფოტიოსიც ბარდას წინადადებას დათანხმდა. ის შეეცადა, მეგობრულად მოქცეოდა გადამდგარ პატრიარქს, რისთვისაც მან შესაფერისი ხერხიც კი გამოძებნა: ფოტიოსი აღიარებდა ეგნატეს საპატრიარქო ღვაწლს და უმნიშვნელოვანეს საქმეებში მის რჩევებს გაითვალისწინებდა. დათანხმდა კი ამგვარ კომპრომისს ეგნატე? ძნელია ამის თქმა. თუმცა ფოტიოსი კმაყოფილი ჩანდა.

მღელვარება ფოტიოსის წინააღმდეგ

ფოტიოსის პატრიარქობის პირველივე დღიდანვე დაიძაბა ვითარება; მოვლენები სწრაფად განვითარდა. ეგნატეს პარტიამ, რომელსაც ჯერ კიდევ მრავალრიცხოვანი და ძლიერი მომხრეები ჰყავდა (მათ შორის იყო სმირნის ეპისკოპოსი მიტროფანე და ნეოკესარიის ეპისკოპოსი სტილიანე, რომლებიც ოპოზიციას ედგნენ სათავეში), ფოტიოსის პირველივე მოქმედების გამო უკმაყოფილება გამოხატა, არჩევნები გაუქმებულად გამოაცხდა და ერთადერთ კანონიერ პატრიარქად ეგნატე დაასახელა. ოპოზიციური შეხლა-შემოხლა კი უფრო მეტად ახანგრძლივებდა ეგნატეს ტყვეობის პერიოდს, რომელიც ხელისუფლებას ამ დროისთვის მეტელენში ჰყავდა გამოკეტილი. მღელვარების ჩასახშობად, ფოტიოსმა წმიდა მოციქულთა ეკლესიაში სინოდი შეკრიბა, რომელშიც ას სამოცდაათი ეპისკოპოსი მონაწილეობდა: რადგან ეგნატეს პატრიარქად არჩევა საარჩევნო წესების დარღვევით, ფორმალურად მოხდა, სინოდმა ეს უკანონოდ სცნო და იგი, თავისი პარტიის მრავალრიცხოვან წევრებთან ერთად, გადააყენა. დედაქალაქისა და მისი შემოგარენის სამონასტრო გარემო გაიყო: სტუდიის მონასტერი, როგორც მოსალოდნელი იყო, „შემოჭრილის“ წინააღმდეგ წავიდა, რის გამოც აბატი ნიკოლოზ კრეტელი, თავდაპირველად ბითინიაში, შემდეგ კი ხერსონესში გადაასახლეს; ოლიმპოს მონასტრები, როგორც ხატმებრძოლეობის პერიოდში, არ მიემხრენ სტუდიის მონასტერს. მრავალი მათგანი ფოტიოსის ერთგული დარჩა; უკვე ცხადზე ცხადი იყო ბიზანტიის ეკლესიაში აღმოცენებული სქიზმა.

მომზადა მაგა გაპრიელე პრაგანტინიშ

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

წმ. ნინოს სახელობის ეკლესია თბილისში

იტალიელების საჩუქარი ქართველ მართლმადიდებელებს

ზოგჯერ დღეები სწრაფად გარბის, ერთმანეთს ენაცვლება და კვალს არ ტოვებს; ზოგიერთი დღე კი მნიშვნელოვან ეტაპს აღნიშნავს და ღრმა კვალს ტოვებს ცნობიერებაში. ერთ-ერთი ასეთი დღე იყო 2011 წლის 29 მაისი, კვირა. მოწმენდილი ცა და „აფრიკული“ ჰაერი. ფლორენციაში, სერალის ქუჩაზე დილიდანვე ფუსფუსებენ ადამიანები. არნოს და პორტა რომანას შორის მდებარე გზაზე ავტომანქანები გაჭირვებით მოძრაობენ, ისე რომ ზოგი მძღოლი მოთმინებასაც კარგავს. ამ ქუჩაზე მდებარე ეკლესია ძლივს იტევს სტუმრებს. ნაცრისფერი მერსედესიდან სასულიერო პირი გადმოდის მოხეიმე გამომეტყველებით, ქალები მას გზას უთმობენ, ორი გრძელწვერიანი მღვდელი კი შესასვლელთან ელოდება. შიგნით აუტანელი სიცხეა. დღეს ამ უძველესი ტაძრის ახლად კურთხევა ხდება, ის საბოლოოდ ტოვებს რომაული წესის კათოლიკობას ქართული მართლმადიდებლობის სანაცვლოდ. ტაძარი, რომელიც ეპარქიის ეკუმენური მოღვაწეობის დასტურად, ფლორენციის კურიისაგან უსასყიდლოდ გადაეცა ქართულ თემს, წმინდა ელისაბედის სახელობისა იყო, დღეიდან ის წმინდა ნინოს ეკლესიად იწოდება და მისი სახელობის პირველი ეკლესია იქნება იტალიაში. წმინდა ნინო მეოთხე საუკუნეში მოღვაწე კაბადოკიელი გოგონა იყო, რომელმაც ქრისტიანობა გაავრცელა საქართველოში, სადაც, გადმოცემის თანახმად, ანდრია მოციქულსაც უქადაგია. ასე გახდა ეს უძველესი ერი 327 წელს, რომის იმპერიაზე ადრე,

მეფის შეკითხვა ლოცვის შესახებ

1. რამდენი სახის ლოცვა არსებობს?

რა არის ლოცვა? კათოლიკე ეკლესიის კატეხიზმოში დამოწმებულია წმიდა იოანე დამასკელის სიტყვები: „ლოცვა არის ღმრთისაკენ გონებისა და გულის ამაღლება, ან ღმრთისაგან სიკეთეთა თხოვნა“ (1559). არაერთი სასულიერო მწერალი ლოცვას მიიჩნევს ღმერთთან საუბრად ან უფალთან თანაზიარებად.

კათოლიკური სარწმუნოება, ტრადიციულად, ლოცვის ოთხ სახეობას გამოყოფს: თაყვანისცემას, თხოვნას, სინანულსა და მაღლიერებას.

ლოცვის პირველი და ყველაზე გავრცელებული სახეობაა თაყვანისცემა, რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ განდიდებაა ღმრთისა ოდენ იმის გამო, რომ იგი ღმერთია, — უმაღლესი არსება და შემოქმედი, მხსნელი და სამყაროს წმიდამყოფელი. რელიგიური გრძნობა განაპირობებს სურვილს, რომ მიწიერი, მოკვდავი არსებანი ეთაყვანებოდნენ ღმრთაებრივს. თაყვანისცემა არაა მიჯაჭვული რამე თხოვნასთან, ის არაა არც ხელშეკრულება, არც მოვალეობა, არც გარიგება. „თუ შენ მომცემ ამას, მაშინ მე...“ — ამგვარი დაპირება არაა თაყვანისცემის ლოცვა. ანგელოზები ღმერთს გამუდმებით მიაგებენ თაყვანს. წმიდა თომა აკვინელი (XIII ს.) ამბობს, რომ ანგელოზთა ცხრა გუნდს შორის უმაღლესია სერაფიმები, რომელთა ერთადერთი დანიშნულებაა მსახურება ღმრთისა განუწყვეტელი თაყვანისცემის სახით.

„ითხოვდეთ და მოგეცემათ“, თქვა იესომ სახარებაში (მათე 7:7). შემწეობის თხოვნა იმგვარი ლოცვაა, რომელიც ითხოვს ღმრთაებრივ დახმარებას. ჩვენ არამართო სითამამე გვყოფნის, რათა ვითხოვოთ, — იესომ მოგვინოდა, ვიყოთ თან მომთმენნი და თან დაჟინებულნი. მას არასოდეს მოუცია დაპირება, თუ როდის და როგორ გაცემა პასუხი ჩვენს თხოვნას, ჩვენს ლოცვას, — იგი მხოლოდ იმას დაგვპირდა, რომ პასუხი უეჭველად იქნება გაცემული.

შუამდგომლობა ერთ-ერთი რაგვარობაა თხოვნის ლოცვისა, რომლითაც ღმერთთან ვშუამდგომლობთ. ამ ლოცვის დროს ჩვენ ვითხოვთ დახმარებას არა საკუთარი თავისათვის, არამედ სხვათათვის. ერთმანეთისათვის ლოცვა მეტად ქრისტიანული საქმეა, რომლის გაკეთებაც შეჰფერის ქრისტიანს.

სინანული მონანიების ლოცვაა. სინანულია, როცა ცოდვილი ადამიანი მოიქცევა გულით (რასაც ბერძნულად „მეტანოია“ ეწოდება) და ნანობს ჩადენილ ცოდვას. სრულყოფილი სინანული არის დანანება ოდენ ცოდვის გამო, რადგან პიროვნება განიცდის იმას, რომ მან უგულუბელყო ყველა სიკეთე და შეურაცხყოფა მიაყენა მოყვარულ ღმერთს. არასრული სინანული კი არის დანანება, რომელიც განპირობებულია სასჯელის შიშით. მართალია, ეს არაა ყველაზე უმჯობესი ბიძგი, მაგრამ ჯოჯოხეთის შიში მაინც საკმარისია იმისათვის, რათა ადამიანს ჩადენილი ცოდვა მიეტევოს, მაგრამ უფრო ღირსეული იქნებოდა, იგი მხოლოდ იმას ნანობდეს, რომ თავისი ქმედებით მან შეურცხყო ღმერთი.

ნაბაჩო იოანე პავლე მეორე, ჟაგჟანია და ღაიფაჩა საჩხარითჰალი

2011 წლის 15 ივნისს, თბილისის მარიამის ზეცად აღყვანე-ბის საკათედრო ტაძარში ჩატარდა რომის პაპის, იოანე პავლე მეორეს ნეტარად კურთხევისასთან დაკავშირებული მედიტაცია წმიდა მამის სიტყვებზე, რომელიც მან საქართველოში 1999 წლის ვიზიტის დროს წარმოთქვა.

მედიტაციას ესწრებოდა წმიდა საყდრის დესპანი ამიერკავ-კასიაში, მთავარეპისკოპოსი კლავდიო გუჯეროტი; ამიერკავ-კასიის რომაული წესის კათოლიკეთა სამოციქულო ადმინისტ-რატორი, ეპისკოპოსი ჯუზეპე პაზოტო; მონსინიორ ფილიპო ჩამპანელი, საქართველოში მოღვაწე კათოლიკე მღვდლები და სხვადასხვა კონგრეგაციის მონაზვნები, ასევე მრევლის წე-რები.

შეხვედრის მონაწილეებს მიესალმა მთავარეპისკოპოსი კლავდიო გუჯეროტი, რომელმაც გაიხსენა საქართველოში წმიდა მამის ვიზიტის მნიშვნელოვანი მომენტები.

მედიტაციის დროს, ერთმანეთს ცვლიდა სავიოლინო მუ-სიკის სასიამოვნო ჰანგები და ფრაგმენტები იოანე პავლე მეორეს მიერ საქართველოში წარმოთქმული სიტყვებიდან, რომელსაც აუღელვებლად ვერ მოისმენდი. „პირველად ვიმყო-ფები საქართველოს მიწა-წყალზე და ღრმა მღელვარება მიჰყ-რობს ამ მიწა-წყალზე ქრისტიანობის ხანგრძლივი და სახელო-ვანი ისტორიის წინაშე, რომელიც დასაბამს იღებს IV საუკუნის დასაწყისში წმიდა ნინოს ქადაგებიდან და V საუკუნის მიწუ-

რულს ვახტანგ გორგასლის მეფობის პერიოდში. ამ ეპოქიდან მოყოლებული, ქრისტიანობა იქცა იმ თესლად, საიდანაც აღ-მოცენდა და გაიფურჩქნა ქართული კულტურა... არაერთგზის აუოხრებიათ დამპყრობლებს საქართველო, მაგრამ ქართველ-მა ერმა შეინარჩუნა და დღემდე მოიტანა თავისი ეროვნული თვითმყოფადობა და ერთიანობა... ისტორიის მძაფრ ქარტე-ხილებში საქართველოს ყველაზე დიდი გადამრჩენელი იესო ქრისტესადმი მისი რწმენა იყო“.

ვილოცოთ, რათა ქართველებში ეს რწმენა უფრო გაღრმავ-დეს, რაც საქართველოს უკეთესი მომავლის უეჭველი საწინ-დარი იქნება.

მედიტაციის შემდეგ, აღევლინა წმიდა წირვა. დასასრულს, ყველა მონაწილეს საჩუქრად გადაეცა წიგნი — „ეძღვნება რო-მის პაპს იოანე პავლე მეორეს“, რომელიც გამოიცა მისი აღ-საყდრების 25-ე წლისთავთან დაკავშირებით.

პაპისადმი მიძღვნილი დღე კი დასრულდა საღამოს, „ქორ-თიარდ მერიოტში“, სადაც მიბრძანდნენ სასულიერო პირები, მთავრობისა და დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლე-ბი.

ნეტარო იოანე პავლე მეორე, ილოცე ჩვენთვის!
(სურ. იხ. ჟურნალის გარეკანის წინა ყდაზე)

მოამზადა
ციცინო ხითაროშვილმა

ჩვენი უმდიდრესი საუნჯე

რამდენიმე წლის წინ, ამიერკავკასიაში, წმინდა საყდრის სადესპანოს ინიციატივითა და მატერიალური მხარდაჭერით, და საქართველოს პატრიარქის ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით, დაიწყო მეტად მნიშვნელოვანი პროექტის განხორციელება – ძველი ქართული ჰაგიოგრაფიული ძეგლების ახალ ქართულ ენაზე გადმოლება. პროექტის ორგანიზატორი გახლდათ თე-ოლოგი ლევან აბაშიძე, უშუალოდ პროექტის განმხორცი-ელებლები კი — თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორები.

სამიოდე წლის წინ, თავდაუზოგავი შრომის შემდეგ, სამ ტო-მად გამოიცა ახალ ქართულზე გადმოღებული უძველესი ჰა-გიოგრაფიული ტექსტები და მკითხველის მოწონებაც დაიმსახუ-რა. ფილოლოგთა მტკიცების მიუხედავად, თითქოს ძველსა და ახალ ქართულს შორის განსხვავება უმნიშვნელოაო, ახალგაზრ-

ვია, რომ წიგნში, ახალი ქართული ტექსტის პარალელურად, ორიგინალური ტექსტიც არის დაბეჭდილი, რაც მკითხველს საშუალებას აძლევს, სრული წარმოდგენა შეიქმნას უძველეს ქართულ მწერლობაზე.

პროექტის ხელმძღვანელებმა, საქართველოს განათლე-ბისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთად, ერთი მეტად სასიკეთო საქმეც გააკეთეს: ქართული ჰაგიოგრაფიული კრებულის ერთტომეული საჩუქრად გადაეცემა საქართვე-ლოს ყველა საჯარო სკოლას, რათა მოსწავლეებსა და პე-დაგოგებს საშუალება მიეცეთ, მათთვის ადვილად გასაგებ, თანამედროვე ენაზე წაიკითხონ ეროვნული ლიტერატურის საგანძური. ოღონდ გასათვალისწინებელია ერთი რეალური, შემაფერხებელი ფაქტორიც, დიდი ალბათობა არსებობს, რომ ამ მაღალპოლიგრაფიულ დონეზე გამოცემულმა ძვირ-

ფასმა წიგნმა შესაძლოა სკოლის დი-რექტორების კაბინეტის თაროზე და-იდოს მყუდრო ბინა.

7 ივნისს საქართველოს განათლე-ბისა და მეცნიერების სამინისტროში შედგა ქართული ჰაგიოგრაფიული ძეგლების კრებულის პრეზენტაცია. საქართველოს განათლების მინისტრ-მა, ზ-ნმა დიმიტრი შაშკინმა ვატიკანის ელჩს, მთავარეპის-კოპოს კლავდიო გუ-

► 15 გვ.

◄ 14 გვ.

ჯეროტის მადლობა გადაუხადა ამ მეტად ფასეული საჩუქრისათვის და გამოთქვა რწმენა, რომ ახალ ქართულ ენაზე შესრულებული ეს გამო-ცემა დიდ როლს იქონიებს მომავალი თაობის მიერ ქართული სიძველეების გაცნობასა და შესწავლაში. პრეზენტაციას ესწ-რებოდნენ საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის საპატრიარ-ქოს მღვდელმთავრები, სხვა რელიგიებისა და კონფესიების სასულიერო პირები, სულხან-საბა ორბელიანის სასწავლო უნივერსიტეტის წარმომადგენლები.

პრეზენტაციაზე მუსიკალური ნომრები შეასრულეს ზაქა-რია ფალიაშვილის სახ. მუსიკალური სასწავლებლის მსმენე-ლებმა.

„წმინდა საყდრის სადესპანო საქართველოში მოხარულია, ქართველ ხალხს წარუდგინოს წინამდებარე გამოცემა, რომ-ლის მიზანია, წარმოაჩინოს ქართული სულიერი მემკვიდრე-ობა და მის საუნჯეს აზიაროს ის მკითხველიც, რომელსაც უჭირს უშუალოდ ორიგინალური ტექსტების წაკითხვა. უღრ-მეს მადლობას მოვასხენებთ მის უწმინდესობას და უნეტარე-ლობას, სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქს, ილია II-ს ამ ნაშრომის კურთხევისათვის. დიდ მადლობას ვუძღვნით აგრეთვე საქართველოს განათლების სამინისტროს ჩვენდამი აღმოჩენილი მხარდაჭერისათვის.

კრებულის გამოცემა ავტორთა ჯგუფის ორწლიანი მუშა-ობის ნაყოფია. ჩვენი უმთავრესი მიზანი იყო, ქართულენო-

დადგა ზაფხული, შვებულებების დრო. მორწმუნე კათოლი-კესთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს, თუ სად დაისვენებს, ანუ ექ-ნება თუ არა მას საშუალება ყოველკვირულ წირვა-ლოცვებზე დასწრებისა. ამ მხრივ, ბათუმი შესანიშნავი ადგილია. ბოლო წლებში ესოდენ დამშვენებულ ზღვისპირა ქალაქს კიდევ უფრო დიდ ხიზლს მატებს სანაპიროზე აგებული კათოლიკური ტაძა-რი, სადაც ყოველ კვირას აღევლინება წმინდა წირვები. აჭარაში მივლინებით თუ დასვენების მიზნით ჩასულს, ყოველთვის მატქს იმედი და საშუალება საკვირაო მსახურებაზე დასწრებისა. ახ-ლაც, ივნისის თვეში ბათუმში მივლინებით ჩასულს, ბედნიერება მქონდა, დაესწრებოდი საკვირაო წირვას.

ბათუმის ტაძრის წინამძღვარი მამა გაბრიელე ბრატანტინი, მიუხედავად მოუცლევლობისა, მაინც ხშირად ახერხებს, მრევლის წევრები კულტურული საღამოებით გაანებივროს და ხელოვნე-ბას აზიაროს. ტაძრის სხდომათა დარბაზში იშვიათობას არ წარ-მოადგენს არც სამეცნიერო-თეოლოგიური შეხვედრები, და არც კულტურულ-შემეცნებითი ღონისძიებები. ამჯერადაც ასე იყო. 5 ივნისს, საკვირაო მსახურების შემდეგ, ყველა მსურველს საშუ-ალება მოგვეცა, ბათუმელი პოეტისა და საავტორო სიმღერების შემსრულებლის, ქ-ნ ირმა გოგუაძისათვის მოგვესმინა. შემსრუ-ლებელი ქართულ, რუსულ და გერმანულენოვან რელიგიურ ტექ-სტებზე შექმნილი სიმღერებით წარსდგა აუდიტორიის წინაშე. გულში ჩამწვდომი ლირიზმით შესრულებულმა საავტორო სიმ-ღერებმა არც ერთი მსმენელი არ დატოვა გულგრილი. ირმა გო-გუაძე წლების მანძილზე გერმანიაში მოღვაწეობდა, ამჟამად იგი თბილისში ცხოვრობს და მშობლიურ ქალაქს თავადაც სტუმრის ამპლუაში ეწვია. მ. გაბრიელეს მოწვევაც სიხარულით მიიღო და, როგორც თავად აღნიშნა, პირველად მოინახულა კათოლიკური ტაძარი და მოხიბლული დარჩა აქაური სულიერებით. „ყოველთ-ვის დიდი სიხარულით მივიღებ თქვენს მოპატიჟებას“, — განაც-

ვანი მკითხველისათვის მიგვეწოდებინა ქართული ჰაგიოგრა-ფიული ლიტერატურა იოლად გასაგები ფორმით. მართალია, ქართველ მკითხველს, ძველი ქართული ენის სპეციალური შესწავლის გარეშე, ნაწილობრივ ესმის ძველი ქართული ტექს-ტების შინაარსი, მაგრამ, ხშირ შემთხვევაში, არასრულყოფი-ლად და მცდარად, რადგან ზოგიერთმა სიტყვამ და გამოთქმამ საუკუნეთა მანძილზე მნიშვნელობა შეიცვალა.

ახალ ქართულ ენაზე ჰაგიოგრაფიული ლიტერატურის თარგმნა სრულიად არ გულისხმობს ორიგინალური ტექსტის-გან მკითხველის დაშორებას. პირიქით, ჩვენი ღრმა რწმენით, თარგმანი ორიგინალთან გაცნობის სურვილს გაუძლიერებს მკითხველს. ამიტომაც, კრებული, თარგმანთან ერთად, ორი-გინალურ ტექსტებსაც მოიცავს.

იმედს გამოვთქვამთ, რომ წინამდებარე წიგნი მკითხველს დაეხმარება, უკეთ გაეცნოს ჩვენს უმდიდრეს საუნჯეს-ჰა-გიოგრაფიულ ლიტერატურას“, — განაცხადა თავის სიტყვაში მისმა ყოვლადმაღალუსამღვდელოესობამ, მთავარეპისკოპოს-მა კლავდიო გუჯეროტიმ.

P.S. მართლაც დიდი და ფასდაუდებელი საჩუქარი გაუკეთა ვატიკანის საელჩომ ქართველ ერს ჰაგიოგრაფიული ლიტერა-ტურის ახალ ქართულ ენაზე გამოცემით. იმედს ვიტოვებთ, რომ ეს პროექტი კვლავაც გაგრძელდება და, ჰაგიოგრაფიას-თან ერთად, ახალ ქართულზე ძველ ისტორიულ წყაროებსაც აამეტყველებენ.

ხადა დასასრულს ქ-ნმა ირმამ. ამ არაჩვეულებრივი დღის სამახსოფ-როდ კი მ. გაბრიელეს საკუთარი ლექსების წიგნი უსახსოვრა.

მსგავსი შეხვედრები, გარდა იმისა რომ მრევლის წევრთა სუ-ლიერებაზე ზრუნვაცაა, საკრე-ბულოს შეკავშირებასაც ემსახუ-რება, ასევე, კათოლიკე ეკლესიის პოპულარიზაციის მისიაც აკის-რია. მრავალ ხელოვან ადამიანს, რომელსაც სურს, თავისი რელი-გიური თემატიკის შემოქმედება წარმოუდგინოს ადამიანებს, ხში-რად არ აქვს ამისი საშუალება. ბათუმის კათოლიკური ეკლესიის კულტურის ცენტრი ღიაა ყველა აღმსარებლობის ქრისტიანი ხელოვანისათვის, რომელთაც სურთ, საკუთარი შემოქმედებით ემსახურონ შემოქმედს.

ირმა გოგუაძის შემოქმედებითი საღამო, ვფიქრობ, არ და-ავიწყდებათ მის მონაწილეებს, ბათუმელებს ხომ, ფაქტობრივად, პირველად მიეცათ საშუალება, ასე უშუალო გარემოში მოესმი-ნათ და ესაუბრათ ირმა გოგუაძესთან; აღვნიშნავ, რომ იგი რუ-სული რომანსების საკმაოდ აღიარებული შემსრულებელია, ბა-თუმის სტუმრებს კი, მ. გაბრიელეს მონდომებით, კიდევ ერთი ლამაზი და გაუხუნარი მოგონება დაგვრჩა.

ვფიქრობ, მრავალმხრივ სასარგებლო იქნება, თუ მსგავსი ხა-სიათის შეხვედრებს სხვა საკრებულოების წინამძღვრებიც რა-ღაც პერიოდულობით ჩაატარებენ. მოგებული კი ყველა მხარე დარჩება.

მოამზადა ნუზზარ პარღაველიძემ

ბიოეთიკის თანამედროვე გამოწვევები

მსოფლიო საზოგადოებრიობა სულ უფრო და უფრო ცხოველ ინტერესს ამჟღავნებს ბიოეთიკისადმი. აღსანიშნავია, რომ საქართველოშიც იგრძნობა დიდი დაინტერესება ამ მეცნიერების მიმართ, რასაც მოწმობს ბოლო წლებში ჩატარებული კონფერენციები და სიმპოზიუმები. ბიოეთიკის პრობლემების მიმართ დიდ ყურადღებას იჩენს ეკლესიაც, რისი დასტურია საქართველოს საპატრიარქოსა და საქართველოში რომაული წესის კათოლიკეთა ეკლესიის მიერ ორიოდე თვის წინ ჩატარებული ერთობლივი კონფერენცია, რამაც დიდი დაინტერესება და გამოხმაურება გამოიწვია.

ამჟამად საქართველოს, მამა პიერ დიუმულენის მოწვევით, სტუმრობდა ქალბატონი **მარი ოდილ რეთორე**, მედიცინის პროფესორი, საფრანგეთის მედიცინის ეროვნული აკადემიის, პაპის მეცნიერებათა აკადემიის — სიცოცხლისათვის — წევრი; ჟერომ ლეჟენის ინსტიტუტის სამეცნიერო დირექტორი მედიცინის დარგში **INSERM**-ის (ჯანმრთელობისა და სამედიცინო კვლევების ეროვნული ინსტიტუტი) მეცნიერული კვლევების ხელმძღვანელი, საპატიო ლეგიონის ორდენის ოფიცერი.

ქალბატონმა მარი ოდილ რეთორემ რამდენიმე ლექცია წაიკითხა ბიოეთიკის იმ პრობლემატურ საკითხებზე, რომლებიც მწვავედ დგას დღევანდელი საზოგადოების წინაშე. თბილისში ჩატარდა ორი კონფერენცია: 10 ივნისს, საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკის სხდომათა დარბაზში და 14 ივნისს, საქართველოს საპატრიარქოსა და ამიერკავკასიის ლათინური წესის კათოლიკეთა სამოციქულო ადმინისტრაციის ორგანიზებით, საქართველოს ეროვნული მუზეუმის აუდიტორიაში, თემაზე — „თანდაყოლილ დაავადებათა ბიოეთიკური ასპექტები“; შუალედში კი — ბათუმსა და ქუთაისში. საქართველოს ამ ქალაქებში ჩატარებულმა კონფერენციებმა საზოგადოების დიდი ინტერესი გამოიწვია და წარმატებით ჩაიარა.

10 ივნისს, საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის სხდომათა დარბაზში გაიმართა პირველი კონფერენცია თემაზე: „**ბიოეთიკის თანამედროვე გამოწვევები**“.

ქალბატონმა მარი ოდილმა კონფერენციის მონაწილენი მოხიბლა თავისი ენერგიული ხასიათითა და საინტერესო ლექციით: „დღეს, როდესაც სახეზეა მეცნიერული პროგრესი, კერძოდ, სამედიცინო დარგში, შეგვიძლია მოვძებნოთ ბალანსი საზოგადოების მოთხოვნასა და სამედიცინო მიღწევებს შორის.

მაგრამ კითხვა უნდა დავუსვათ საკუთარ თავს, განსაკუთრებით ახალგაზრდებმა, სადამდე შეიძლება მიგვიყვანოს სამეცნიერო პროგრესმა? კლონირებამდე, ბავშვის ლაბორატორიაში შექმნამდე? რაც ქრისტიანებისათვის მიუღებელია...

როდესაც, სამედიცინო კონსულტაციის დროს, ხელში მიჭირავს გენეტიკურად დაავადებული ბავშვი, ვფიქრობ, რომ ხელში მყავს ღვთის შვილი, ქრისტეს ძმა, რადგანაც „როგორც არაფერი გაუკეთეთ არც ერთს ამ უმცირესთაგანს, არც მე გამიკეთეთ“ (მათ. 25, 45). ღვთის შვილის ხელში დაჭერა კი უმნიშვნელო რამ არ არის...

ის რომ ადამიანის ხელშია ჩასახვის, დედის მუცლად მყოფი ნაყოფის გენეტიკური ავადმყოფობის დიაგნოსტიკა და ა. შ. ჩვენ, ექიმებს, გვაკისრებს ახალ ვალდებულებებს. არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ემბრიონს ისეთივე ღირსეუბები გააჩნია, როგორც ადამიანს.

მედიცინის პროგრესი დიდ იმედსაც გვაძლევს და, ამავე დროს, შეშოთების საგნადაც იქცევა; სადამდე შეიძლება წავიდეთ, როგორ წარვმართოთ ჩვენი კვლევები... ხომ არ სჯობს, ჩამოვაცალიბოთ კონკრეტული სამედიცინო წესები, რომელიც ხელს შეუწყობს მედიცინის წინსვლას და, ამავე დროს, დაცული იქნება ეთიკური ნორმებიც. ამ სფეროში ქრისტიანთა პასუხისმგებლობა უდიდესია. როგორც ნეტარმა იოანე პავლე მეორემ თქვა: ნუ გეშინიათ!

დღეს ცნობიერების, სინდისის ჩამოყალიბებაში დიდი როლი ეკუთვნის ეკლესიას. არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ღმერთმა ჩვენ, ადამიანებს, მოგვანიჭა მარადიული სიცოცხლე. წმ. ბასილი დიდი წერს: ღმერთმა შექმნა ადამიანი, მაგრამ დაუტოვა ის ღირსება, რომ თავად გახდეს ღვთის მსგავსი.

ვისურვებდი, რომ ღმერთმა, ჩვენი ცხოვრების მიწურულს, დაინახოს ის მსგავსება, რომელიც თავად მოგვანიჭა“.

14 ივნისის თემა იყო „თანდაყოლილ დაავადებათა ბიოეთიკური ასპექტები“.

კონფერენცია, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, საქართველოს საპატრიარქოსა და ამიერკავკასიის ლათინური წესის კათოლიკეთა სამოციქულო ადმინისტრაციის ორგანიზებით ჩატარდა, ეროვნული მუზეუმის სხდომათა დარბაზში. მან დიდი გამოხმაურება გამოიწვია და დამსწრე საზოგადოებაც წარმომადგენლობითი იყო. ესწრებოდნენ საქართველოს საპატრიარქოსა და ლათინური წესის კათოლიკე ეკლესიის სასულიერო პირები და ამ ეკლესიების მრევლის წევრები, საქართველოში ასირო-ქალდეური ეკლესიის მოძღვარი და მრევლის წარმომადგენლები, სომხური სამოციქულო ეკლესიის სასულიერო პირები, განათლების სამინისტროსა და საფრანგეთის საელჩოს წარმომადგენლები, სამედიცინო უნივერსიტეტისა და სულხან-საბა ორბელიანის სასწავლო უნივერსიტეტის რექტორები და სტუდენტები, საქართველოში მყოფი უცხოეთის მოქალაქეები, საზოგადოების რიგითი წევრები.

კონფერენცია გახსნა წმ. იოაკიმესა და ანას სახელობის სამშობიარო სახლის დირექტორმა, საპატრიარქოს ჯანდაცვის დეპარტამენტის თავმჯდომარემ **არქიმანდრიტმა ადამ ახალაძემ**: „ეს მეორე სამეცნიერო კონფერენციაა ბიოეთიკაში, რომელსაც საქართველოს საპატრიარქო აწყობს საქართველოში, ლათინური წესის კათოლიკეთა სამოციქულო ადმინისტრაციასთან ერთად.

მინდა გითხრათ, რომ ბიოეთიკური პრობლემاتيკა თანდათან საზოგადოების უფრო ფართო ფენებს მოიცავს, რადგანაც ის არ არის ჩაკეტილი მეცნიერება, რომელსაც პირდაპირი კავშირი არ აქვს ადამიანთან. მან შემოაბიჯა ყველა ჩვენთაგანის ოჯახში.

ბიოეთიკურ პრობლემებში არა მარტო მედიცინის მუშაკე-

ბი, არამედ პოლიტიკოსებიც კარგად უნდა ერკვეოდნენ, რათა შეძლონ დასკვნების გაკეთება და შესაბამისი გადაწყვეტილებების გამოტანა.

დღევანდელი თემა მეტად აქტუალურია თითოეული ადამიანისათვის. პრობლემები ჩნდება არა მაშინ, როცა ავადმყოფი ბავშვი იბადება ოჯახში, არამედ ჩასახვისთანავე. კონფერენციის დღევანდელი თემა საშუალებას გვაძლევს, თვალი მივადევნოთ პროცესის განვითარებას ჩასახვიდან სიცოცხლის ბოლომდე.

მადლობას მოვასხენებ დღევანდელი კონფერენციის ორგანიზატორებს და დამსწრე საზოგადოებას. იმედია, თქვენი მეშვეობით ინფორმაცია ამ პრობლემისა და მისი თავიდან აცილების გზების შესახებ მრავალ ადამიანამდე მიაღწევს.

დიდი მადლობა საქართველოს ეროვნული მუზეუმის დირექტორს, ბატონ დავით ლორთქიფანიძეს და მუზეუმის მთელ პერსონალს.

მინდა, საზოგადოებას გავახსენო ციტოგენეტიკის მამამთავარი, ჟერომ ლეჟენი, რომელიც ქრისტეს მცნებებით ხელმძღვანელობდა. დღეს ბედნიერები ვართ, რომ არა მხოლოდ წიგნების ან ინტერნეტის მეშვეობით, არამედ ცოცხლად შევაბიჯებთ ჟერომ ლეჟერის სამყაროში, რომლის გვერდითაც 40 წლის მანძილზე მუშაობდა ქალბატონი მარი ოდილი“.

შემდეგ კონფერენციის მონაწილეებს მიესალმა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილე, ბატონი **ნოდარ სურგულაძე**: „თქვენო მაღალყოვლადუსამღვდელოესობავ, ღირსო მამებო, დამსწრე საზოგადოებავ, მინდა, თანდაყოლილ დაავადებათა რამდენიმე ასპექტზე ვისაუბრო. საქართველოში თანდაყოლილი დაავადებებით ბევრი ბავშვი იბადება. განათლების სამინისტროში ხორციელდება ისეთი პროგრამები, რომლებიც ასეთ ბავშვებზეა აქცენტირებული. მაგრამ პრობლემა არა ბავშვებში, არამედ საზოგადოებაშია, რომელიც ჯერ მზად არ არის, თვალი გაუხსნოს მსგავს პრობლემებს. სკოლები და უმაღლესი სასწავლო დაწესებულებები აღჭურვილი არაა სათანადო ინვენტარით. ვფიქრობ, საჭიროა ფსიქოლოგიური რევოლუცია, რომ მიგუხსლოვდეთ ევროპული ქვეყნების სტანდარტებს.

ბოლო 50 წელია, ბიოეთიკა გიგანტური ნაბიჯებით მიიწევს წინ. ამის ერთ-ერთი დასტურია ეს სიმპოზიუმი, რომელმაც საზოგადოების ყურადღება კიდევ ერთხელ მიაპყრო უნარშეზღუდული ადამიანების მიმართ. განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო ყოველთვის გამოხატავს მზაობას მსგავსი ინიციატივებისადმი“.

„მოგესალმებით, მიხარია, რომ საშუალება მომეცა, გამოვხატო ჩემი აზრი ასეთ საკითხებზე, — აღნიშნა წმიდა საყდრის დესპანმა ამიერკავკასიაში, მთავარეპისკოპოსმა **კლავდიო გუჯეროტიმ**, — ქრისტეს მცნებებიდან გამომდინარე, ქრისტიანებმა გაერთიანებული ძალით უნდა გადაწყვიტოთ მსგავსი საკითხები. როცა საქმე ეხება ადამიანის პიროვნებას, აღარ არსებობს ეკლესიებს შორის განხეთქილება, არსებობს მხოლოდ ქრისტეს სახე, რომელიც იტანჯა ჩვენი ცოდვებისათვის. ეს შეხვედრა ჩემთვის ბევრის მომცემია და ასევე დიდი პატივია პროფესორ მარი ოდილის ჩვენთან ყოფნა.

ვატიკანის სახელით, გამოვხატავ აღფრთოვანებას ამ პრობლემებისადმი თქვენი მზაობის მიმართ.

ასევე მსურს, მოკითხვა გადავცე უწმიდესსა და უნეტარესს, ილია მეორეს, რომელიც ამჟამად სამცხე-ჯავახეთში მასპინძლობს ყოველთა სომეხთა კათალიკოსს, მის უწმინდესობა გარეგინ II-ს“.

კონფერენციის მონაწილეებს ასევე მიესალმა თბილისის

სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის რექტორი, ბატონი **ზურაბ ვადაჭკორია**: „მე ძალიან მგრძნობიარე ვარ ამ თემის მიმართ, რადგანაც ბავშვთა ყბა-სახის ქირურგი გახლავართ და ჩემი 30-წლიანი საექიმო პრაქტიკა სწორედ თანდაყოლილ დაავადებებს მივუძღვენი. მინდა გითხრათ, რომ, სამწუხაროდ, მხოლოდ საქართველოში შემორჩა თანდაყოლილ დაავადებათა ისეთი სახელწოდებები, როგორიცაა: „კურდღლისტუჩა“, „მგლისხახა“. არაეთიკურია ცხოველთან ადამიანის შედარება. ეს ტერმინები ერთხელ და სამუდამოდ უნდა აღიკვეთოს. კომუნიტურ საზოგადოებაში ასეთი ბავშვების ინტეგრირება ხდებოდა ცალკე ინტერნატებში, იმ მიზეზით, რომ სხვა ბავშვების დაცინვის საგანი არ გამხდარიყვნენ. ეს არასწორი მიდგომაა. დაბადებიდანვე უნდა ხდებოდეს ასეთი ბავშვების ინტეგრაცია საზოგადოებაში, და არა მათი იზოლაცია. ასევე მსურს მოგახსენოთ, რომ დღეს საქართველოში ყველანაირი პირობა და საშუალებაა ასეთი ბავშვების რეაბილიტაციისათვის... ძალიან სასიხარულო ფაქტია, რომ ეკლესიები დაინტერესდნენ ბიოეთიკის საკითხებით“.

მამა პიერ დიუმულენმა დამსწრე საზოგადოებას კიდევ ერთხელ წარუდგინა ქალბატონი მარი ოდილი და შეახსენა, რომ ის ერთადერთი ქალბატონია საფრანგეთის ასკაციან მეცნიერებათა აკადემიაში; ქალბატონი მარი თანამედროვეობის მარი კიურია; ის პაპის ორი აკადემიის წევრია; სულ ახლახანს მან მიიღო საფრანგეთის უმაღლესი ჯილდო; 60 წელია, რაც ქალბატონი მარი გენეტიკის საკითხებზე მუშაობს.

მ. პიერმა ასევე მადლობა მოახსენა კონფერენციის ორგანიზატორებს, დამსწრე საზოგადოებას და საფრანგეთის ელჩს, რომელმაც, კონფერენციის დაწყების წინ, ბრიუსელიდან დარეკა და წარმატება უსურვა კონფერენციის მუშაობას.

ქალბატონმა **მარი ოდილმა** მადლობა გადაუხადა კონფერენციის ორგანიზატორებს, დამსწრე საზოგადოებას... „ჩემი ცხოვრების ერთადერთი მიზანი იყო, ვყოფილიყავი იმათი ხმა, ვისაც ლაპარაკი არ შეუძლია, — განაცხადა ქ-ნმა მარი ოდილმა, — ის აკადემიები, რომლებიც თქვენ ახსენეთ, დაინტერესებულნი არიან თანდაყოლილ დაავადებათა პრობლემებით და, როცა თავიანთ წევრად მიჩვენდნენ, იცოდნენ, რომ ჩემს უკან იდგა ათასობით უნარშეზღუდული ბავშვის ოჯახი...

ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ ისინი ჩვენსავით ქრისტეს შვილები არიან“.

მოხსენება ძალიან საინტერესო და მრავლისმთქმელი იყო. ქალბატონმა მარი ოდილმა, მარტივი და ყველასათვის გასაგები ენით, ღრმად ჩაახედა კონფერენციის მონაწილენი ბიოეთიკის პრობლემატურ საკითხებში და მისი გადაჭრის გზებზეც მიუთითა.

კონფერენციის დასასრულს გაიმართა დისკუსია.

ბანცხადება

კვირფასო მოძღვრებო და ოჯახებო!

2011 წ. 31 აგვისტოდან 4 სექტემბრის ჩათვლით კათოლიკური ეკლესიის საოჯახო პასტორალური კომისია გიწვევთ საზაფხულო კამპო-სკოლაში, ბათუმში, „იმედის სახლში“.

კამპოსკოლაში ოჯახებთან ერთად გატარებული დრო არის დრო ღრმა სულიერი ფორმაციისა, ფიზიკური ძალების აღდგენისა და ოჯახური სიმშვიდის მოპოვებისა. კამპოსკოლაში პიროვნული და ჯგუფური მუშაობა ფიქრის, ლოცვისა და აქტიური დასვენების საშუალებას გვაძლევს.

კამპოსკოლის წლებანდელი თემა — „ქრისტიანული ოჯახის სილამაზე“ (ტობითის წიგნის მიხედვით).

კამპოსკოლის ანიმატორი მამა მაჩეი მამაი.

კამპოსკოლის დღის წესრიგი:
31 აგვისტო, ოთხშაბათი

დილით — ბათუმში ჩასვლა და ოთახებში განაწილება.

თემაში მონაწილეობა პრეზენტაცია. ინტელექტუალური თამაში; ერთმანეთის გაცნობა. მოხსენება თემაზე: რა როლი ეკისრებათ ოჯახის წევრებს (ფსიქოლოგი მამუკა გელაშვილი).

ბათუმის ღირსშესანიშნაობათა დათვალიერება.

1 სექტემბერი, ხუთშაბათი
შეხვედრის თემა — „ქრისტიანული

სწავლება და საღმრთო განგებულება“.

მისიონერი ოჯახის გამოცდილების გაზიარება წვეილებისა და ჯგუფის წევრთათვის.

მამა მაჩეი მამაის მიერ მომზადებული კითხვები.

2 სექტემბერი, პარასკევი

დაქორწინებული ქრისტიანი წვეილის ცხოვრება; ინერ-საქართველოს წარმომადგენელთა კონსულტაციები თემაზე: ოჯახის დაგეგმვა ბუნებრივი მეთოდით; ინერ-საქართველოს სერთიფიკატის მქონე წვეილების გამოცდილების გაზიარება; დისკუსია.

3 სექტემბერი, შაბათი

„ურთიერთობა მშობლებსა და შვილებს შორის“ (მამა იეჟი).

ფილმი: „ასეთი სიყვარული მომწონს“.

4 სექტემბერი, კვირა

საზეიმო წმ. ნირვა, საკითხავების მომზადება, გალობები, ლოცვები, ქადაგება; გამომგზავრება.

სასურველია, ყოველი საკრებულოდან ერთი წვეილი მაინც იყოს (უპირატესობა ენიჭებათ ახალგაზრდა წვეილებს, ან მათ, რომლებსაც ადრე მონაწილეობა არ მიუღიათ მსგავს შეხვედრებში).

გადასახდელი თანხა: წვეილი — 18 ლარი დღეში, მოზარდი — 5 ლარი დღეში, 3

წლამდე ასაკის ბავშვი — 4 ლარი დღეში.

ბავშვებს მოემსახურება „ბები სიტერი“.

ყოველდღიურ ნირვაში მონაწილეობა სავალდებულო არაა.

დასვენება სანაპიროზე საკუთარი ხარჯით.

მოგზაურობის ხარჯს ფარავს ადმინისტრაცია. მოძღვარი გაიღებს წვეილზე 20 ლარს.

გთხოვთ, თან იქონიოთ: ბიბლია, რვეული, კალამი, თეთრეული და პირსახოცი.

პატივისცემით, საოჯახო პასტორალური კომისია

სარჩევი

რედაქციის გვერდი.....2

კათოლიკე ეკლესია

მსოფლიოში 3

კათოლიკე ეკლესია

საქართველოში 6

საარქივო მასალები.....10

სხვა ქრისტიანული

ეკლესიები.....11

კათოლიკური პასუხი 11

ინტერვიუ.....13

ინფორმაცია 14

ახალგაზრდული გვერდი.....19

საგანგებო ჩანართი .....I-IV

რედაქცია:

მამა გაბრიელე ბრაგანტინი

ნუგზარ ბარდაველიძე

ნატო ბიგვაკა

ვერიკო ნოზაძე

მერაბ ლალანიძე

ზაზა შათირიშვილი

ციცინო ზითარიშვილი

მისამართი:

თბილისი, გია აბესაძის ქ. №4

ტელ.: 98-95-16

რეგისტრაციის № 1853

დაარსდა 1994 წ.

მანანა ანდრიაძის მიერ

© „საბა“, 2011

საქართველოს ათოლიკეთა ახალგაზრდების საბჭო

ათოლიკე სტუდენტების მოძიხოების ჰეზენტაცია

ამ რამდენიმე თვის წინ სოციალურ ქსელზე (facebook) გაჩნდა ჯგუფი სახელწოდებით — კათოლიკე სტუდენტების მოძრაობა, რომელშიც მრავალი სტუდენტი თუ არასტუდენტი გაერთიანდა. ამ მოძრაობის მიზანი თავდაპირველად უცნობი იყო, მეტნაკლებად ვიცოდით, რომ ეს ჯგუფი უნდა გაცხილებოდა facebook -ის ფარგლებს და რეალური სახე მიეღო, მაგრამ როდის და როგორ — არავინ იცოდა ☹. და აი, ერთი თვის წინ facebook-ზე გაჩნდა ინფორმაცია წეროვანში ჯგუფის წევრების შეხვედრისა და პრეზენტაციის შესახებ.

18 ივნისს, წეროვანში, კათოლიკე სტუდენტების მოძრაობის საინიციატივო ჯგუფის ორგანიზებით, გაიმართა შეხვედრა ჩვენს საყვარელ ეპისკოპოსთან. დილა ლოცვით დავიწყეთ, რასაც მოჰყვა პრეზენტაცია.

ჯგუფის დაარსების იდეა ჯერ კიდევ ორი წლის წინ გაჩნდა, როდესაც ანალოგიური სახელწოდების (Movimento Studenti Cattolici) ჯგუფის წევრები, იტალიელი სტუდენტები პირველად სტუმრობდნენ საქართველოს (მათი მეორე ვიზიტის შესახებ ჩვენ დავწერეთ საბას ნოემბერის ნომერში). ეს იდეა განმტკიცდა ამ ახალგაზრდების შემდგომი ვიზიტის შემდეგ და გადაიღვა პირველი ნაბიჯიც — შეიქმნა ჯგუფი სოციალურ ქსელში.

წეროვანში ჩვენი შეკრების მთავარი მიზანი იყო სხვა სტუდენტებსა და ამ ჯგუფის წევრებს შორის კავშირის დამყარება, რათა ერთად დაეგეგმათ მომავალი საქმიანობა.

პრეზენტაციაზე საინიციატივო ჯგუფის ერთ-ერთმა წევრმა, შოთა კუკულაძემ აღნიშნა, რომ ამ მოძრაობის მიზანია, გააერთიანოს კათოლიკე სტუდენტები და დაეხმაროს მათ არსებული პრობლემების გადაჭრაში, რათა მათ იზრუნონ ერთმანეთზე და ხელი შეუწყონ ეკლესიასთან სტუდენტების უფრო მეტად დაახლოებას (განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში, როდესაც ახალგაზრდა სასწავლებლად მიდის სხვა ქალაქში და უძნელდება ახალ გარემოსთან შეგუება, არ იცის ეკლესიაში სხვადასხვა ღონისძიებათა შესახებ, ან კარგად არ იცნობს ქალაქს და ა.შ.). ახალგაზრდებმა მზადყოფნა გამოხატეს შეთავაზებული საკითხების მიმართ. საინტერესო გამოდგა ჯგუფური საუბრები, სადაც სასაუბრო თემები წინასწარ იყო მომზადებული ორგანიზატორების მიერ. კურსდამთავრებულები, ჩვენს გამოცდილებას ვუზიარებდით სტუდენტებს და ერთად განვიხილავდით არსებულ სირთულეებს, რომლებიც გვხვდებოდა, ან შეიძლება შეგვხვედროდა ჩვენი რწმენის გამო სტუდენტობის დროს (ან შეიძლება საერთოდ არც ყოფილიყო ეს პრობლემა). ჩემდა სასიხარულოდ, აღმოჩნდა, რომ მდგომარეობა ამ კუთხით მკვეთრად შეცვლილა გასულ წლებთან შედარებით.

ჯგუფურ საუბრებს წინ უსწრებდა ეპისკოპოსის მიმართვა ახალგაზრდებისადმი, რომელიც პავლე მოციქულის სიტყვებით დაიწყო: „მნამდა და ამიტომაც ვლაპარაკობდი“ — ჩვენც გვწამს და ამიტომ ვლაპარაკობთ... ეპისკოპოსმა მოკლედ ისაუბრა ჩვენს, როგორც სტუდენტების (კათოლიკე სტუდენტების), მოვალეობებზე ეკლესიასა და მის გარეთ (უნივერსი-

ტეტში). ვიყოთ ქრისტიანები არ ნიშნავს, მხოლოდ სიტყვით ვაღიარებდეთ ჩვენს რწმენას, პირველ რიგში, ჩვენი ცხოვრების წესით უნდა ვამოწმებდეთ იმას, რაც გვწამს. ამის მაგალითად ეპისკოპოსმა დაგვისახელა იტალიელი ახალგაზრდა წმიდანი პიერ ჯორჯო ფრასათი (Pier Giorgio Frassati- 1901-1925), რომელიც, თავისი ცხოვრების წესით, მაგალითი იყო სხვათათვის. სწორედ ფრასატის ეკუთვნის შემდეგი სიტყვები, რომლებიც ლაიტმოტივად გასდევდა მთელ შეხვედრას: „ასეთ რთულ მომენტში ჩვენს ქვეყანაში ჩვენ, კათოლიკეებს და, განსაკუთრებით, სტუდენტებს, გვაქვს უდიდესი მოვალეობა: ჩვენი პირადი ფორმაცია“. ფორმაცია მართლაც ის საშუალებაა, რომელიც დაგვეხმარება, ვიყოთ მტკიცენი რწმენაში და სამაგალითონი სხვათათვის.

შეხვედრის განმავლობაში პირდაპირი ჩართვა იყო იტალიიდან, სადაც იტალიური ჯგუფის ერთ-ერთი წევრი ელენა ჩაგვერთო და უპასუხა ჩვენს შეკითხვებს, რომლებიც ძირითადად მათ გამოცდილებას ეხებოდა.

დღის ბოლოს, ავირჩიეთ ამ მოძრაობის მდივნები (პასუხისმგებელი პირები): შოთა კუკულაძე, სოფო გოზალიშვილი და ნინა სერაპოვა, რომლებიც დაგვემავენ შემდგომ შეხვედრებს (ამჯერად მხოლოდ სტუდენტებთან) და ჩამოაყალიბებენ მოძრაობის სტრატეგიულ გეგმას.

სამწუხაროდ, ყველა სტუდენტი არ ესწრებოდა ამ შეხვედრას, რადგანაც მის შესახებ ინფორმაცია მხოლოდ facebook-ით გავრცელდა. იმედს ვიტოვებთ, რომ ჯგუფის ორგანიზატორები აუცილებლად გაითვალისწინებენ ამას და შემდგომში უფრო ეფექტურ საშუალებებს მიმართავენ ინფორმაციის ყველა სტუდენტამდე მისატანად.

სამუშაო დღე მხიარული თამაშებით დასრულდა. სასიამოვნო შთაბეჭდილებითა და სიახლეების მოლოდინით დავემშვიდობეთ ერთმანეთს. ამ შეხვედრამ კიდევ ერთხელ დაგვაფიქრა ჩვენს, როგორც კათოლიკე სტუდენტების, როლზე საზოგადოებაში.

შორენა პარუნაშვილი